

Brassói Lapok

XXXIX. évfolyam

189. szám

Főszerkesztő:

Szele Béla dr.

Hétlő

1933. évi augusztus 21

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: Belföldre postai szétküldéssel havonként 60 lej, postautalványon átutalva, vagy a kiadóhivatal pénztárához befizetve. Aki pénzbeszedő megbízott útján fizet, az beszédés díj címén Brassóban további 2 lej, vidéken 6 lej fizet havonta. — Külföldre negyedévre 300 lej, félévre 600 lej, egész évre 1200 lej — Magyarországra negyedévre 12 pengő, félévre 24 pengő, egész évre 48 pengő. Magyarországon postátartó rékpénztári számlának száma 12.174. — HIRDETÉSEK díja: hirdetési oldalon 5 lej, páros (bal) szövegoldalán 6 lej, páratlan (jobb) szövegoldalán 8 lej négyzetcentiméterenként. Hirdetési díjak előre fizetendők.

Roosevelt és a CAPS

„Illetékes hely” körrendeletet küldött az összes közhivatalokhoz, hogy ezen-
tul minden jogukban tüzfeszítésgéltüket nyilvános árlejtések után, a legkevesebbet kérothol beszerezni, hanem a szükséges mennyiséget kötelesek a kommercializált állami favállalatától, a CAPS-tól beszerezni. Ezentul tehát minden közhivatal számára a CAPS szállítja a fát, Bazargictól fel Máramaroszigetig és Temesvártól Kisenévig.

Kétségre kell esni ama erőszakosság és mindenhatóság felett, ahogyan az állami a polgárok ügyeit intézi és elintézi.

Nem beszélve arról, hogy az arverések egyszerű, rendeleti uton való mellőzése legjobb tudomásunk szerint semmiképpen sem egyeztethető össze a számviteli törvénynek vonatkozó paragrafusaiival s nem beszélve arról, hogy a magán-fakereskedelem ez újabb megnyirbálása tekintélyes adócsökkenésből előálló veszteséget jelent a kincstárnak, el kell csodálkozni azon, hogy a kormány mily könnyedén löki sutba a termelés egy jelentékeny ágának, a fatermelésnek érdekeit és a termelők egy sulyos rétegének, a fásoknak érdekeit.

A helytelen és nemtörődöm kiviteli politika a fakereskedelmet, amely pedig Románia legvirágzóbb üzletága lehetne, már ugys tönkretette. A piacok megszűntek. Romániát egészen ujoñnan termelésbe kapott államok ósrégi fogyasztóterületéről kiverték. Már csak álomképpen él bennünk az 1924-es, vagy 1925-ös és 26-os esztendő, amikor a román tüzifa és feldolgozott fa tizezer vagonszámra gördült a határokon, sőt a tengereken tulra.

Ez már rég megszűnt és ez üzleti álettel együtt megszűntek az egész Székelyföldön, az egész Marosmentén és Bukovina, meg Besszarabia erdős területein is az egzisztenciák. Ami munka és életlehetőség a fa nyomán még akadt, azt az egyéni versenynek, az üzleti konkurrenciának hihetetlen leleményessége teremtette elő.

Erre a termelő invencióra veti most rá magát az állam.

Mindenütt a világon azon fáradoznak, hogy a magán-gazdaságot fellendítsék. Roosevelt, az Egyesült Államok elnöke, hihetetlen erőfeszítéseket tesz ezirányban és egész kormányzati programját erre a gazdasági lehetőségre építette fel. Termelés, üzlet, forgalom, munka: ez mindenütt a tétel.

Romániában ehelyett jön az állam és kisajátít mindent. A katonai munka, sok panas van rá, egész területeket tesz lehetetlenné. Az ingyenes rabmunkával, a mely még magának a fogolynak sorsán sem enyhít, az ipart fojtogatják. A tanoncok „gratiz”-munkája lassanként elnépteleníti a műhelyeket. Most meg a faipart és kereskedelmet teszi az állami önkény lehetetlenné.

Kicsoda, kicsoda ez az állam?

És kik vagyunk mi, akik minden ellenkezés nélkül kénytelenek vagyunk ennek a titokzatos fogalomnak szolgálni, engedelmesskedni, főtajtani?

Miért van másutt az állam a polgárokért és miért van nálunk a polgár az államért?

Miféle gyógyíthatatlan elefántiázisban szenved nálunk a kormányzat és a kincstár?

Gyorsan, gyorsan, felcsereket, hogy eret vágiának ezen a beteg, erőszakos, mániákus, kielégíthetetlen monstrumon

Franciaország bukaresti követe a transzfermoratórium elrendelése miatt magyarázatot kért a kormánytól

A követ kijelentette, hogy a váratlanul elrendelt moratórium

Franciaországot kinosan érintette

Slavescu rávilágít arra, hogy a pénzügyminiszter megtagadta elveit, amikor a moratóriumot elrendelte

Bukarest, augusztus 20.

D'Ormesson, Franciaország bukaresti követe pénteken megjelent a külügyminisztériumban, ahol megerősítést kért arra a hiraásra vonatkozólag, hogy a kincstár a külföldi tartozások kuponjainak fizetését felfüggesztette.

Ezzel egyidejűleg D'Ormesson leszögezte, hogy a francia kormányt ez az intézkedés azok után, hogy a román kormány többször is kijelentette, hogy hasonló intézkedést nem fog tenni, élenken meglepte. A francia kormány a fizetések felfüggesztését, különösen a hitelezőkkel való tárgyalás küszöbén, időszertülnennek és alkalmatlannak találja. A francia kormány azt hiszi, hogy a hitelezőkkel szeptember 5-én meginduló tárgyalást a felfüggesztés károsan fogja befolyásolni.

A követ ezekután a román kormány indoklását kérte a fizetések felfüggesztésével kapcsolatban. Arion, a külügyminisztérium vezértitkára a kért indoklást, írásban, azonnal át is adta D'Ormessonnak.

Madgearu pénzügyminiszter azt a jelentését, amelynek alapján a miniszterelnács elrendelte a moratóriumot, valamint az ezzel kapcsolatosan a Nemzeti Bankhoz írt levelet lefordította franciára és átküldötte a követnek a Párisba való továbbítás céljából. Egyben a pénzügyminiszter a francia demarsról azonnal tájékoztatta Vajda miniszterelnököt.

A péntek esti órákban a miniszterelnökségen Vajda miniszterelnök és D'Ormesson között eszmecsere folyt le. A beszélgetésen jelen volt Madgearu pénzügyminiszter és Tilea államtitkar is.

Slavescu Viktor lilippikája Madgearu ellen

Slavescu Viktor, az óliberálistá párt vezetőembere és pénzügyi szakértője a Viitorul legutóbbi számában cikket írt a transzfermoratóriumról. A cikk frappánsan érdekes gondolatmenete a következő:

1. Madgearu pénzügyminiszter a kamrában elismerte, hogy a külföldi hitelezők által adott januári engedmények nem elegendők, de viszont hangoztatta, hogy Romániának joga van új engedményeket kérni. Az ezekre vonatkozó tárgyalásoknak szeptember elején kell megkezdődniök.

2. A múlt év őszétől kezdve a londoni konferenciáig a pénzügyminiszter számtalan ízben leszögezte, hogy az adósságok problémáját csakis a hitelezőkkel való tárgyalások és egyezség útján lehet szabályozni.

A strezai konferencián éppen a pénzügyminiszter javaslatára fogadták el a külföldi adósságokra vonatkozó, a hitelezők és adósok közötti egyezséggel kapcsolatos posztulátumot.

Márciusban a költségvetési vitánál a pénzügyminiszter ellene volt a kötelezettségek egyoldalú felfüggesztésének.

Ugyancsak a parlamentben tartott, a Népszövetséget védemező beszédében, állást foglalt a hitelezőkkel való kiegyezés mellett.

A londoni konferencián hasonló álláspontot foglalt el.

Tehát teljes esztendeje

a pénzügyminiszter a legortodoxabb politikát képviselte és a külfölddel való teljes megegyezés szükségességét hangoztatta.

3. Most szeptemberben kell megkezdődni a hitelezőkkel való tárgyalásnak, a kuponokat pedig október 1-én kellene fizetni.

4. Kereskedelmi mérlegünket és a Nemzeti Bank devizahelyzetét a pénzügyminiszter ismerte már London előtt is.

Ime, ezeket a tételeket állítja fel Slavescu, aki azután a következő konkluziókat vonja le:

Husz nappal az eredmény előtt

1. Ha a pénzügyminiszter annyi alkaolmmal kijelentette, hogy az állami adósságokat csakis a hitelezőkkel való egyezség útján lehet csökkenteni,

2. Ha e csökkentésbe elvileg már bele is egyeztek a hitelezők a januári tárgyalás alkalmával,

3. Ha ezek a tárgyalások szeptember 5-én kezdődnek és fizetni csak októberben kell

4. ha már megegyeztünk Genffel azért, hogy a Népszövetség támogatást nyújtson a külföldi hitelezőkkel való tárgyalásoknál,

5. ha a pénzügyminiszternek az volt az egyetlen feladata, hogy devizát szerezzen:

Akkor mi szükség volt arra, hogy 20 nappal a megkezdődő tárgyalások előtt, amelyek biztos eredménnyel kecsegtetnek, felfüggeszék a transzfert?

Slavescu éles logikájú kérdésére politikai körök nagy érdeklődéssel várják a pénzügyminiszter válaszát.

REGARD, az agrárjelzőlog hitéletintézet kormányzója

Ausztria megértéssel fogadta a moratóriumot

A moratóriummal kapcsolatban hosszabb cikket írt a Neues Wiener Tagblatt is, amely tudvalevőleg igen közel áll az ausztriai nagytőkés csoportokhoz. A NWT leszögezi, hogy a román transzfermoratórium párhátó volt, s e rendelkezés életbe léptetését eddig is csak az akadályozta, hogy az egyik életben levő törvény szigorúan bünteti az ország hitelének bármilyen formában történő csontkítását.

A lap kifejti, hogy

a román közgazdaság a nagy kamatterhek és a külföldi eladósodás miatt nem teherképes többé.

A kormányt rendeletében ennek a felismerése irányította. A kérdés csupán az, hogy a moratórium nem érkezik-e már

tulkésön? A moratórium éppen az aratás közepén jön. A termés közepesen jó, nagy általánosságban 150 ezer exportvagonnal lehet számolni. A kormánynak a nagy devizahiányban elsőrangú érdeke lenne a felesleg gyors külföldi elhelyezése. Azonban piac nincsen. A felvívó államiokkal még mindig nem lehet komolyan tárgyalni. A londoni konferencia sikertelensége ilyenképpen Kelet Európában áldozatot követelt.

Végül hangsúlyozza a NWT, hogy a romániai gazdasági körök a moratóriumot hirt nyugodtan fogadják és a belföldi devizahelyzet enyhülését várják. Maga a moratórium nem jelenti azt, mintha a hitelezők pénze veszélyeztetve lenne, sőt ennek éppen az ellenkezője igaz.

MOLTER KAROLY:

Baj van Metániában

En már nem félek a könyvégetéstől, a „Metánia R. T.” című regényemnek a tartalma ég. Most henceghetnek, hogy nem megírtam előre, hogy baj lesz, kitör a forradalom az alvilágban és összeköttetésbe kerül a fölvilággal! A tőke profitadjárata ime nyakunkba zúdította ezt a veszedelmet is és igaza lett egy fezőr-hősnének, hogy a földalatti természeti erőknél leírására óriási tartalékalapokra van szükség. Igaza lett Metánia gázminiszterkéjének, Gazolini Szilárdnak, aki a fölvilágon is vállalt érdekeltséget, mert mit lehet tudni, hogy odalent mi lesz a tőkével, államrenddel és a polgári erkölcsökkel? Jó, ha az óvatos kapitalistának minden irányban, még fölfelé is, van a külföldön részvénybiztosítása és minden országból, ahol forrong a gazdaság és világnézet, idejekorán kifelé gravitál az üzletember.

Lám, a megyesi szondaégés, melyet eszténként innen bámulok a tanyai hegyről, ahol nyaralok, engem igazol. Mindig kiváló gazdasági szakértőnek tartottak engem, de hogy ennyire helyes legyen a szímatom, azt mégse álmodtam. Hősnem, az emberré váló alvilági profit, most finom mosollyal járhat köztünk, a gázmezők fölé: az ő juhái már a szárazon vannak. Beleházasodott a Bank of Mezőség vezérigazgatói családjába és most mit bánja ő, hogy az ország, melynek gondját viselte, immár politikai rendszerváltozásnak néz elébe. Most egy külföldi vezérigazgatót após ér annyit, mint egy forradalmi hazai minisztersege. Igaz, hogy az a bank ide fent azóta tönkrement, de legalább nem gyulladt ki, csak felszámol és a bankok elég jól tudnak számolni a tönk szélén is. De ha egyszer ég a gáz, egész Metánia atmoszférája, akkor ott nem segít semmiféle bankárfurfang, ott mindig akad egy-egy Stalin, vagy Hitler, aki meggátolja a volt rezsimek vagyontmentését.

Minek tagadjam, egy kicsit érzélgős vagyok ezzel a katasztrófával kapcsolatban. Mégis, egy egész ország, melyet én fedeztem fel a térképen, melynek infernalis és szagos tájait én ismertettem, melynek pénzemét (a fölvilági falevelet) én hoztam mint pénzértéket forgalomba, egy állam, melynek jeles vezéreit én mutattam be az olvasóimnak és amelynek legnagyobb fiát én protezsáltam emberré. Nem csoda, ha egy kicsit meg vagyok hatva, mikor esténként a tűzcsóbát nézem, amint a fölvilág egét fest. Mi lehet alattunk, hiszen a mi földünk, melyen járunk, Metánia pinceállamának a mennyboltja, tűzostromot áll alulról és mi sem állunk olyan fényesen, hogy ezt a támadást egykedvűen állhassunk. Egészen ideges lettem azért a minap, mikor egy közéleti ember nálunk haragosan fakadt ki egy rosszul intézett közügy láttára: „Vesse fel a gáz!” — Metániában az ilyen kifakadásért börtön, vagy halál járna.

Mennyi rokonszenves ismerősömről nem tudom most, mi lett belőlük az égő Metániában! Hogy illeszkedtek bele az új társadalomba? Hiszen nem féltem én őket; erős nemzeti érzés futott például Acetylén hercegnőt, a jótékony dárát, akinek Victoria-korabeli méteres slussza csak a reformruhát bírta el, annyira konzervatív volt a dívatban. Na és a volt miniszterelnök, aki annyira retrográd vala, hogy az áspányok kristályosodását is igen gyors életmozgásnak aggályoskodtal. Hát a kultuszminiszter, milyen nacionalis alapon állt a derék ember, ha jól emlékszem, csak a metán és a bután válfajú iskolákat tűrte meg, mert ezek terjesztik a régi, bevált hitet, hogy földbolton, a metán mennyországban nincs semmi csak ottan trónol a Moloch-isten. Na és lehet-e kifogásolni a rózsaszínű lángoló megyesi szonda alatt az óvatos volt kereskedelemügyi minisztert, aki nem dohányzott s aki csak kitűnő monopol-gyufát engedélyezett, mert abban a gázos légkörben mégse lehet mindenféle destruktív pimaszról megvárni, a kopaköves öngyújtót. És így tovább, nem is tudom, melyik után érdeklődjem — de megnyugtató, hogy a metániai forradalom csakis nemzetiszocialista ujászás lehet s akkor az én stani ismerőseim úgy is a gáz felszínén tartják magukat.

Olvasóim emlékezhetnek, hogy könyvem megjelenési évében, 1929-ben beszéltem már a színházba felvonuló rohamosztagokról, a metán militarizmus vasfegyel-

Robbanásra érett a helyzet

Berlin visszahívta bécsi és Bécs visszahívta berlini követét

Ausztria és Németország diplomáciai viszonyát a két államban akreditált angol követ tartja fenn

Ellentétek vannak Dollfuss, Winkler és Shumy miniszterek között

Franciaország a nagyhatalmak és a kisántant bevonásával gazdaságilag akarja megerősíteni Ausztriát

Bécs, augusztus 20.

A bécsi német követ nemzetiszocialista tevékenykedése és a Németországból Ausztriába küldött náciagítátorokkal való összeköttetése miatt keletkezett osztrák felháborodás, amint előre is látható volt, meglehetősen súlyos következményekkel járt. Jelentettük, hogy az osztrák sajtó a legerőteljesebben lépett föl a német követtel szemben s miután a Dollfuss-kormány is megtette a beszerzett bizonyítékok alapján a követ kicserélésére vonatkozó diplomáciai lépéseket,

Rieth követ további bécsi tartózkodása és diplomáciai működése tarthatatlanná vált.

A kérdés megoldását azonban rendkívül nehézzé tette az a magatartás, amivel a Hitler-kormány Dollfuss fellépését fogadta. Rendes körülmények között a „leleplezett” Rieth-nek egyszerűen el kellett volna hagynia a posztját és másnak adnia át a helyét, olyannak, aki ellen a bécsi kormánynak nincs semmi kifogása.

Jelen esetben azonban egyáltalában nem voltak „rendesek” a körülmények. A Dollfuss-kormány azonban nem titkolta azt a meggyőződését, hogy

Rieth nem a maga szakállára szervezte és irányította Ausztriában a náci-propagandát, hanem a berlini kormány utasítására. Erre az osztrák kormánynak állítólag bizonyítékai is vannak.

Nem tillakozott ez ellen a beállítás ellen való erőteljesen a berlini kormány sem. Sőt! Inkább fenyegetőzött.

Kilátásba helyezte, hogy amennyiben Riethnek el kell hagynia Bécsét, úgy a helyét nem is tölti be, ami nagyon-nagyon hasonlít a diplomáciai viszony megszakításához.

És most ez — ha igaznak bizonyul a jelentés, amit sem nem erősítenek, sem nem cáfolnak, — valóban bekövetkezhet. Rövid bécsi jelentés mondja, hogy

Tauschitz berlini osztrák követ és Rieth bécsi német követ visszaléptek állásaiktól.

Rieth német követet tehát a német kormány visszahívta, de ugyanakkor utra tette a berlini osztrák követet. Tauschitz már vissza is érkezett Ausztriába. Eredetileg öreg édesanyja látogatására indult utnak, most azonban már otthon is maradhat. Riethről annyit közöl a jelentés, hogy „egyelőre nincs szándékában szabadságra menni”. Ez a mondat ebben a formában rejtélyesnek látszik. Csak egy magyarázata lehet: nem önként hagyta el, vagy hagyja el Bécsét.

A két ország közötti diplomáciai viszony azért nem szakad meg. Ez mégis tulságosan erős volna, nem meri vállalni sem Németország, sem Ausztria. Jelentésünk azt mondja, hogy

Ausztria és Németország között a diplomáciai összeköttetést ezentúl az angol követ-ség közvetíti.

A nagyhatalmak Ausztria segítségére sietnek

A francia ijedtségnek, úgy látszik, még is megvolt a maga eredménye.

Jelentettük, hogy az utóbbi napokban a párisi sajtó újra erőteljes akciót kezdett Németország ellen és igen eleven színekkel festette fel azt a veszedelmet, ami nyomban bekövetkezik, mielőtt Ausztriában is a nemzeti szocialisták veszik kezükbe a dolgok irányítását. Ez pedig megtörténhetik könnyen, mert Ausztriában a közvéleményt már erősen megdolgolták a német agitátorok s ebben a pillanatban most már csak Dollfuss és kormánya tartják vissza Ausztriát a nemzeti szocializmusba való beleugrástól. Ha Hitler eszméi győznek Ausztriában, írta a francia sajtó, — és ha a hitleristák uralomra kerülnek, akár rendes választások után, akár puccs segítségével,

Ausztria első dolga lesz megalósítani az Anschlusst.

Ettől pedig minden európai nagyhatalomnak félnie kell, mert az Ausztriával megnagyobbodott Németország fékezhetetlen és leírhatatlan lesz.

A francia sajtóban megnyilvánult nagy

idegeskedésnek az volt a magyarázata, hogy Anglia és Olaszország elzárkózott az újabb beavatkozás elől s így Franciaországnak semmi reménye sem lehetett arra, hogy erősebb formában megismételhesse az osztrákellenes német támadások miatt Berlinben átadott demarsát.

Anglia és Olaszország nem akar így fellépni Németország ellen, viszont belátja, hogy Ausztriát védeni kell, erősíteni kell a nemzeti szocialista propagandával szemben s azért a közös demars helyett inkább azt a megoldást választotta, hogy gazdaságilag és pénzügyileg támasztja alá Ausztriát, illetve a Dollfuss kormányt.

A Petit Parisien közli ezt a hírt. Jelentése szerint Páris, London és Róma között szorgos és állandó tanácskozások folynak Ausztria pénzügyi talpraállításának a érdekében. A három nagyhatalom, hírek szerint már meg is állapodott abban, hogy csak gazdaságilag és pénzügyileg erős és Németországtól teljesen független Ausztria veheti fel sikeresen a küzdelmet a nemzetiszocialista izgatással szemben

s ezért haladéktalanul szükséges Ausztria ujbóli pénzügyi megsegítése akár kölcsön formájában, akár azonnal ható gazdasági előnynyújtásokkal.

Az akcióba a három nagyhatalom be akarja vonni a kisántant államokat is, miután az Anschluss nekik is van annyira féltelmes, mint Franciaországnak, Romának, vagy éppen Angliának.

Inog a Dollfuss-kormány

A segítség azonban nagyon sürgős, mert a párisi Soir bécsi tudósítójának jelentése szerint a nemzeti szocialista betegség már magában a Dollfuss-kormányban is kitört.

A kormány egyik része már nem látja olyan nagyon veszedelmesnek, elítélendőnek és kárhóztosnak a németországi nemzeti szocializmust s bár nem rajonganak a hitlerizmus minden kinövéséért, alapjában véve amolyan mérsékelt nemzetiszocialistáknak tekinthetők.

Ez a helyzet most lett egészen világos és letagadhatatlan, most, amikor Dollfuss

méről és az államfenntartó gazok válfaj-pédelméről. Írtam a minden metán állam-polgárhoz nőtt gázfejlesztőkészületről, mely állami közkinccs és munkakényszer, sőt egyenes adóra kötelezi a honfiut. Írtam a nők hazafias szülő-kötelességéről és a sterilizált nagypolitikusokról, akik így nem küldhetnek Herbe-t-keket a nemzet nyárára. És még mi minden dicséri könyvemben az előrelátásomat, melynek alapján állítom most, hogy a megyesi szonda-égés alatt nemzetiszocialista forradalmat vártunk.

Maga a tűz színe: rózsaszín, azaz vörösnek és fehérnek kispolgári keveréke. A tűz olthatatlan és azt mi már rég megtanultuk a költőinktől, hogy a honfitűz a legolthatatlanabb. (Ó, balga mérnök, ráeresztették a megyesi kráterre a Kükküllöt, mintha Hitler honszerelmét eloltathatná az Északi tenger!) A tűz serceg, aprókat robban és széles hullámokat vet az égre, akár a szocializmus szenvedélye, melyet nemzeti alapon fűtenek: olyan, mint egy biztosítási szelvény, mely gondoskodik arról, hogy a többi gáztulajdon gazdái kezén maradjon, mert cernálva van a tűzveszély. Elsőrangú látvány, teatrális és festői, külön lángfelhői vannak, melyek csak a sötétben láthatók és érezhetők. Nappal nem is látszanak Messziről megtevesztik a nézőt, első éjjel azt láttem, hogy a külbáros és a lakhelyemen. Az is nemzetiszocialista eredetre vall, hogy a

mérnökök szerint hasznos a gáz égése, mert különben az egész környéken nem lehetne gyufát gyújtani robbanás veszélye nélkül. És mekkora szája van a megyesi kráternek! Majdnem akkora, mint Gőbelsé. Minden pillanatban földrengéssel fenyeget, de azért a föld mégse reng, mert Metánia mégse az egész Alvilág...

De nem folytatom a bizonyítékokat. Ha elalszik egyszer majd a megyesi szonda, majd felderítik a riporterek, hogy micsoda változások álltak be odalent az én kedves birodalmamban és minemű áldást jelentett ez a rózsaszínű forradalom. Csak leszögezem máris, hogy ez a forradalom szagtalan, ami szintén hilleri természetét igazolja: nem szerepelnek benne zsidók, csupán égő könyvek, amelyek addig fűtötték az elégtelenséget, amíg azokkal robbantották Weimart, azaz Benzoit! A gázfejlesztésre képtelen ifjemetűn munka nélküliek és az ásatag, ókonzervatív, odulakó gázjunkerek. És ki fog derülni, hogy Benzo-liában, Metánia fővárosában, ezek tömegei voltak többségben, nem a szervezett, szabályos gázfejlesztők, a munkások és gáztermelő polgárok. Ki fog derülni, hogy én voltam az első gondolkodó, aki bekerültem volt a metán gázmezőkre és én is hamis kártékony prófétának bizonyultam, mert én országos forradalmat jósoltam, holott csak egy megyei rayonra terjedő, egy szondányi vulkanizmus sustergett elő egy nemzetiszocialista mini-

max: tout de bruit pour une omelette!

Mégis boldog az író, akit még életében igazolnak legalább részben az események. Az én gázszimfóniámmal alig törődik a közvélemény és ime, néhány esztendő után az anyaföld robbanva jórészt igazolta jóslataimat. Könyvem konkluziója volt, hogy csak a tőke nem pusztul el nyomorultán, amelyik munkáltat. És akinek hi-tele van, annak van hite is. És most itt ülök a megyesi kráter tüztőlcsére, Metánia vészjelző sipja közelében, az oltás, reménytelenségének fásultságában. Fejem fölött a csillagos ég még mindig magasabb és érdekesebb, de Metánia földi katasztrófája lábam biztos megállását veszélyezteti. „Istenek hatnak, az ember él” — zenget Babits és „Az elvek meghalnak, az embernek élni kell” — tanítja Karinthy. Mi lesz a tőkével, mely eltartott eddig bennünket? És mi lesz a munkával, mely éltette eddig a tőkének amaz illúzióját? Mi lesz a Metánokkal, akik még égni tudnak és mi lesz velünk, akik már kialudtunk? Akik eljőzanodtunk a tőkével is, a forradalomtól is?

Hogy mi lesz? Beválik rajtunk a régi igazság, melyet Metániából új formában leszüretünk, most már, a metánok nemzetiszocialista forradalmából?

— Aki maga nem robbantott, abból gáz lesz, amellyel mások robbantanak. Harmadik eset nem volt még a gázok szellem-történetében. Csak ennyi a baj és a hal-jóslatu hír Metániában.

Oppelben felfedezték a német földalatti Rothe Hilfe központját

A német sajtó azt hiszi, hogy ez a „robbantás” elerőtleníti az ellenforradalmi mozgalmat

Berlin, augusztus 20.

A baloldali munkásmozgalmak leplezésére indított razziák során a nemzetiszocialista rohamosztagosok Oppelben felfedezték a Rothe Hilfe központját. Ugyancsak Oppelben volt a központja a kommunista munkásszervezet terrorcsapat-szervezetének is. A megtartott házkutatások során rengeteg lőszert és fegyvert találtak.

A rendőrség és a nemzetiszocialista rohamcsapatok összesen 61 embert vettek őrizetbe, a vizsgálat azonban még folyik. A német lapok híradása szerint az oppeli leplezéssel valószínűleg sikerült teljesen elerőtleníteni a németországi kommunista mozgalmat.

Hálás köszönet

Kuba új elnöke megköszönte Amerikának, hogy támogatták a forradalmárokat

Havanna, augusztus 20.

Céspedes, Kuba új elnöke, akit a forradalom, illetve az Egyesült Államok támogatása ültetett az elnöki székbe,

meleg köszönetet mondott Roosevelt elnöknek és az Egyesült Államok kormá-

nyának azért a támogatásért, amiben a forradalmárokat részesítette.

Céspedes kijelentette azt is, hogy Kuba most már erősen bizik abban, hogy az Unió pénzügyileg és gazdaságilag is segítségére lesz a válságos helyzetben küzdő Kubának.

Német pénzcsoport egymilliárd értékű gabonát vesz

A gabona vételárának felét letétjéből fizeti, másik feléért gyógyárukat szállít

Bukarest, augusztus 20.

A Tempo jelentése szerint annak a német csoportnak, amely a romániai termésközlés egy részének felvásárlására ajánlatot tett, egymilliárd leje van a Nemzeti Banknál. A csoport eme összege ellenében akart gabonát venni. A kormány ellenben ragaszkodott ahhoz, hogy a németek a gabona egy részét készpénzzel térítsék.

Az egyezség hosszú napokig tartó tárgyalás után oly értelemben jött létre, hogy a németek a buza ellenértékének egy részét a Nemzeti Banknál levő letétjükből egyenlítsék ki, más részéért viszont neosalvarsant és más német gyógyárukat szállítanak Romániának.

Az ágyu kerekei alá került egy budapesti tűzérőnkéntes

A szerencsétlenül járt fiatalember a Wiener Bankverein igazgatójának fia

Budapest, augusztus 20.

Súlyos szerencsétlenség történt az egyetlen budapesti tűzérőrend szombati szokásos gyakorlatozásán. Guttman Dénes 21 éves tűzérőnkéntes gyakorlatozás közben olyan szerencsétlenül ugrott le az egyik ágyus szerelvényről, hogy

a kerekek alá került, amelyek átmentek

rajta.

A szerencsétlen fiatalember súlyos belső és külső sérüléseket szenvedett. Kórházba szállították, ahol rövidesen kisenvedett.

Guttman Dénes, Guttman Gyulának, a Wiener Bankverein egyik igazgatójának a fia volt.

London zsidósága nem akarja eltűnni, hogy a német atléták Angliában szerepeljenek

Az atlétikai szövetség nem tűri a sportban a politikát

London, augusztus 20.

A londoni sportéletbe is bevonult már a politika és kínos feltűnést is keltett, mert hatósági beavatkozást és rendőrségi előkészületeket vont maga után.

Vasárnap Londonban nagy atlétikai verseny lesz, amelyen felvonulnak, mint versenyzők, a német atlétikai élet kiválóságai is. A londoni zsidók nem akarják megtűnni Londonban a német atlétákat.

Küldöttségileg keresték fel az angol atlétikai szövetség vezetőjét s követelték, hogy a német versenyzőket ne engedjék a pályára.

Az atlétikai szövetség vezetősége a küldöttség kérésének visszautasítását határozta el.

azzal az indoklással, hogy az atlétikai teljesítmény akkor is teljesítmény marad, ha azt horogkeresztes német versenyző produkálja s miután a sportban nem tűrhet meg semmiféle politikai szempontot, szó sem lehet arról, hogy a benevezett német atlétákat eltöltsa a versenyzéstől.

A küldöttség azzal felelt, hogy amennyiben a német atléták felvonulnak, úgy a londoni zsidóság is felvonul ellenük.

Az atlétikai szövetség elnöke értesítette a küldöttségjárásról és annak eredményéről a rendőrséget, amely megette az előkészületeket arra, hogy elejét vegye minden esetleges zavarnak. A londoni zsidóegyesület ugyan nagyon izgatott a hangulat s a németellenes tüntetést valóban szervezik városzerte

Diszkvalifikálták a pénzügyminisztert

Bukarest, augusztus 20.

Megirtuk már, hogy Georgescu, a pénzügyi tisztviselők szövetségének elnöke párbajra hívta ki Madgearu pénzügyminisztert.

A miniszter nem volt hajlandó Georgescunak elégtételt adni.

Ezért Georgescu segédei egyoldalu jegyzőkönyvet vettek fel és a pénzügyminisztert diszkvalifikálták.

Csónakon az óceánon át

Newyork, augusztus 20.

Martin Marie kalandos vérű francia festő érdekes vállalkozást hajtott végre. A vállalkozó szellemű művész, aki csónakon vágott neki az óceánnak, Madeiran át San-Domingóba, onnan pedig Newyorkba utazott. Utjának utolsó szakasza 850 tengeri mérföld volt.

Az elszánt festőművészt veszedelmes utja végállomásán, Newyorkban, kitörő lelkesedéssel ünnepelték.

Elindult Szatmár felé a dzsembori halottjának koporsója

Budapest, augusztus 20.

Megirtuk már, hogy Contiu Joan szatmári tanár, a gödöllői dzsemborin résztvevő román cserkészek egyik vezetője, váratlanul meghalt. A beszentelési gyászszertartás pénteken délután zajlott le a Kerepesi temetőben.

A temetőben, magyar részről, Papp Antal dr. országos elnök, Molnár Frigyes dr. külügyi főtitkár, Major Dezső országos főtitkár, Sándor János és Kun Atilla kerületi alelnökök, cserkészvezetők, román részről Capiteanu konzul, Nedelcu cserkészfőparancsnok, Daia S. parancsnok és Sămbăteanu ezredes jelentek meg.

A magyar cserkészszövetség dzsemborijának első altáborára magyar, a román cserkészek pedig román nemzeti színű szalaggal ékesített koszorút helyeztek el a tragikus hirtelenséggel elhunyt cserkészvezető-tanár ravatalán, amely körül 39 magyar cserkész állt diszórseget.

Nedelcu cserkészfőparancsnok román és francia, Molnár Frigyes dr. magyar és francia nyelven, Capiteanu konzul a külvetség nevében románul és franciául búcsúztatta az elhunytat.

A leolmozott koporsót pénteken éjszaka utnak indították Szatmár felé.

Lelőtte a feleségét és anyósát, majd a vonat elé vetette magát

Szolnok, augusztus 20.

Szolnok közelében, Kunhegyesen véres családi tragédia játszódott le.

Karakkas Mihály kunhegyesi gazdát elhagyta a felesége. A gazda felkereste a hűtlen asszonyt s kérte, hogy térjen vissza hozzá, az asszony azonban hallani sem akart erről. Karakkas Mihály erre, — nyilván előre készült a felesége visszautasítására s előre leszámolt már a maga életével is, —

lekapta válláról a magával vitt fegyvert s kétszer az asszonyra lőtt.

Azután újabb két lövést adott le az anyósára is, akit boldogtalansága okozójának tartott.

A két asszony súlyos sebből vérezve terült el a földön.

Akkor a gazda eldobta a fegyvert és elszaladt, még mielőtt valaki lefoghatta volna.

Később a Debrecen felé haladó vasútvonal töltésén kapták meg teljesen szétrozsolt testét.

Ongyilkosságot követett el. Ő meghalt, a két asszonyt kórházba szállították.

erélyesen lépett fel a Heimwehr-alkukulak ellen. Ezek a fegyveres polgári alakulatok szintén nem nevezhetők nemzeti szocialistáknak abban az értelemben, a hogyan azt Németországban használják, azonban igen közel állanak a nemzeti szocializmushoz s ezt egyre inkább vallják is. Dollfuss viszont hajszálpont sem hajlandó engedni eddigi álláspontjából s ezért nem akar hallani sem arról, hogy a Heimwehr csapatok parancsnokának, Starhemberg hercegnek bármilyen befolyásos pozíciót engedélyezzenek. Dollfuss merev elzárkózását azonban nem helyeslik a kormány többi tagjai s ezért ma már egyre nyitottabb az ellentét Dollfuss, Winkler és Shummy miniszterek között.

Ausztria pénzügyi és gazdasági megsegítése tehát nagyon fontos, mert Franciaországban nagyon jól tudják, hogy abban a pillanatban megerősödik a kormány helyzete és eltűnnek a miniszterek közötti ellentétek is, amihelyt a biztos megélhetés és a legalább viszonylagos gazdasági élet meg hozza a tömeg nyugalmát és melegegdedését.

Az a legjobb rendszer, amely a tömegnek a legnagyobb kenyeret tudja juttatni. — Legalább is így hiszik ezt a franciák.

NEMETORSZÁG KÖZELEDÉST KERES LENGYELORSZÁG FELÉ

Diplomáciai körök azt hitték, hogy azt a folytonosan fel-fellobbanó politikai ellentétet, amely Németország és Lengyelország között a békeszerződés óta volt, a nemzetiszocialista kormány a végtelenségig ki fogja élezni. Nem ez történt, sőt, úgy látszik, hogy ennek éppen az ellenkezője van készülődésben. Hitler kormánya, amikor látta, hogy a külföld milyen el-lenszenyvel fogadja minden oldalról, külpolitikailag egyre békülékenyebb hangokat pengetett s most egyenesen abban az irányban dolgozik, hogy barátságosra hangolja át a régi-bbi feszült német-lengyel viszonyt.

Erre mutat az a danzigi jelentés, amely szerint az utóbbi időben a német és lengyel hatóságok, valamint a diplomáciai emberek között egyre melegebb a viszony. A közeledést a németek kezdeményezték s danzigi magatartásukkal egyre inkább bizonyítani akarják, hogy kezdeményezésük őszinte. A danzigi korridor miatt várható mérges ellentétek elmaradtak, sőt legutóbb a danzigi német gazdasági szervezet vezetősége megkereste a lengyel ügyvivőt s felkérte arra, hogy barátságos és mindkét félre hasznos gazdasági javaslatait továbbítsa a lengyel kormányhoz s egyébként is járjon közbe, hogy a két ország között kiépüljenek a közelebbi gazdasági kapcsolatok.

Ebben a pillanatban még nincs jelentés arról, hogy a lengyel kormány miképpen fogadja ezt az újabb német közeledést. Mielőtt döntene, valószínűleg tájékozódó lépéseket tesz — Párisban. Vajjon mit szólnak a do-loghoz ott.

Hock János ismét a bíróság elé áll

Budapest, augusztus 20.

A magyar nemzet megbecsülése ellen elkövetett egyrendbeli büncselekményért 1 évre ítélt Hock János ügyét a budapesti tábla október 21-én tárgyalja. Hock János ezuttal a Gado-tanács elé kerül, amelynek a per iratait már ki is osztották.

A párisi Ismeretlen Katona sírjáról letépték a horogkeresztet

Páris, augusztus 20.

Pár nappal ezelőtti német diákok jártak Párisban. Felkeresték az Ismeretlen Katona sírjének is és koszorút helyeztek el az emlékművön. A koszorú szalagja a hitlerista-uralom ismert horogkeresztes német nemzeti szalag volt.

Ezt a szalagot az elmúlt éjszaka ismeretlen tettesek letépték a koszorúról és összetaposták.

A rendőrség vizsgálatot indított a tettesek kézrekerítésére.

Német tanárok Amerikában magán-egyetemet állítanak fel

Newyork, augusztus 20.

Azok a német tudósok, akiket Németországból a Hitler-uralom üzött ki, egyetemet állítanak fel Newyorkban. Amerikában ugyanis magánvállalkozásban is tarthatnak fenn egyetemeket.

Az előadásokat már október elsején megkezdik. Az új egyetemnek már 14 tanára van, valamennyien kiváló jogászok, közgazdászok, filológusok.

Franciaország legnagyobb katonai raktára ég

Lille, augusztus 20.

Aire sur a Lis közelében, ahol Franciaország egyik legnagyobb katonai raktára és municiótelepe van, tűz ütött ki azokban a földalatti helyiségekben, ahol a kényesebb robbanó szereket tartják.

A tűz már péntek dél óta ég, eloltására azonban gondolni sem lehet, mert az adott körülmények között behatolni a földalatti folyosókra egyet jelent a halállal anélkül, hogy az oltásra valami remény volna. A földalatti folyosókban már több kisebb robbanás volt. A föld felülete a raktárak környékén érezhetően melegedik.

A városka lakossága nagy izgalomban él, mert bármelyik pillanatban bekövetkezhetik az a nagy robbanás, mitől a katonai vezetés és a szakértők rettegnek. A tüzet csak abban az esetben lehet elfojtani, ha sikerül annyira elzárni minden nyílást, hogy az égés oxigén hiányában magától megszűnjék. A hadvezetés külön mérnököket és szakértőket küldött ki az oltási munkálatok irányítására.

Vegyen részt ezévi negyedik és legszebb tengeri utunkon

ÜDÜLÉS - SZORAKOZÁS - VILÁGJÁRÁS...

„CONTE GRANDE“

30.000 tonnás pazar óceánjáróval auguszt. 30-tól szept. 16-ig boldog, gondtalan hét a tiszta tengeri levegőben. Velence, Brioni, Abbazia, Fiume, Dalmát-partvidék, Zara, Ragusa, Cattaro, Corfu, Malta, Tripoli. Autókirándulás az Oázisokhoz, Sardinia és Corsica szigete. Francia Riviera, Cannes, Nizza, Juan-les-Pins, Genova, Miláno.

Minden elképzelhető fedélzeti szórakozás. — Kiváló, gazdag konyha. Minden városban autókirándulások, elsőrangú idegenvezetőkkel. Részletes programot küld és a kevés még rendelkezésre álló helyre beiratkozást elfogad.

Airoul de Volaj „SARPIN“, București II., Calea Griviței 128. Timișoara, Str. I. C. Brătianu No. 18 és Airoul de Volaj Ing. ERODȘ, București III., Cal. Victoriei 188.

Naponta 50–60 ezer ember érkezik Budapestre a Szent István-napra

Budapest, augusztus 20.

Az ezévi Szent István nap iránt hatalmas érdeklődés mutatkozik. A látogatók száma valószínűleg az elmúlt év idegenforgalmát is túlszárnyalja, amikor pedig 300 ezer ember érkezett a magyar fővárosba. A MÁV kimutatása szerint a fővárosi pályaudvarokra a szakadatlanul érkező különvonatok naponta mintegy 50–60 ezer embert szállítanak.

Vasárnapra Párisból 120 francia, Calaisból különvonaton 400 angol, Szófiából 150 bolgár, Münchenből pedig 800 bajor érkezik Budapestre. A külföldi vendégeket az idegenforgalmi tényezők fogadják és szállásaikra kísérik.

A Szent István nap programja vasárnap reggel zenés ébresztővel kezdődik. Negyed kilenckor Serédy Juszinián hercegprímás celebrál nagymisét a Mátyás-templomban. Fél-tízkor a hagyományos körmenet is megindul. A programot délelőtt térzenék és sétahangversenyek, délután pedig színelőadások és sportünnepélyek tarkítják. Estére kivilágítják a festői Dunapartot és nagyszabású tűzijátékot rendeznek.

A külföldiek minden bizonnyal kellemes emlékekkel hagyják el majd a magyar fővárost, amely látogatóinak ezen a napon sok szórakozással és káprázatos látványosságokkal kedveskedik.

A hozományszöktető füszerkereskedő bünyűjének fejleményei vannak

Arad, augusztus 20.

A nagyváradi Friss József esete kezd olyan esemény lenni, amiről naponta közölnek jelentéseket az újságok. Legutóbbi számunkban megjelent nagyváradi jelentésünket most aradi munkatársunk egészíti ki a legújabb és nem érdektelen fejleményekkel, amelyek arra mutatnak, hogy esetleg egészen bonyodalmas bünyűgy kerekedik ki a végén abból, hogy Friss József kereskedő megházasodott, majd „megszöktette” a felesége hozományát, hogy így biztosítsa a maga és régi szerelme együttélését.

Jelentettük, hogy az elhagyott asszony felépésére Aradon megtalálták és előállították Friss Józsefet. Az előállításnál jelen volt az asszony jogi képviselője, Friedmann Ignác dr. is, aki a kihallgatás előtt ajánlatot tett Frissnek a kibékülésre. Megbizója nevében kijelentette, hogy amennyiben a kereskedő 60 ezer lejt visszafizet az „elszöktetett” 150 ezer lejnyi hozományból, úgy visszavonják a feljelentést.

Friss azonban nem volt hajlandó az egyezségre s inkább vállalta az ügyészégi kihallgatást. A főügyész előtt aztán előadta, hogy neki a felesége még a házasság előtt ígéretet tett adósságainak kifizetésére. A hozományt tehát erre fordította.

A kihallgatás után a főügyész elengedte a kereskedőt azzal, hogy hétfőn jelentkezék újra. Nyomban azután a panaszos ügyvédjét, Friedmann fogadta, aki kijelentette, hogy Friss házasságsszédelgő s erről neki írásos bizonyítékai vannak,

amikor csak azért nem mutatott be eddig, mert bízott a békés kiegyezésben. Friss állítása, hogy a hozományt jogosan fordította adósságai kifizetésére, nem állja meg a helyét. Tanuként ugyanis testvére és annak felesége hivatkozik, holott testvére és felesége sohasem jártak Csehszlovákiában, viszont az elhagyott asszony sem volt soha a házasság előtt Romániában, miképpen tehetett tehát ígéretet a hozományra vonatkozólag, úgy, hogy azt Friss öccse és sógorja hallgassa?

Friedmann azt ígérte, hogy hétfőn beterjeszti a házasságsszédelgésre vonatkozó bizonyítékaikat, hogy azoknak az alapján döntson az ügyész Friss letartóztatása fölött.

Teljes számban együtt vannak ismét a gabonakonferencia tagjai

Ez alkalommal megegyezésre számítanak

London, augusztus 20.

A 24-én kezdődő gabonakonferenciára már majdnem teljes számban megérkeztek a kiküldöttek. Megkezdődtek az előzetes tárgyalások is, amelyekből a konferencia résztvevői nagy

bizakodást merítettek a megegyezés sikerére vonatkozólag.

A konferencia sikerét egyébként kétértelműen az amerikai és főként a kanadai kiküldöttek döntik el.

A FEL VÁROS JELFELTÉBEN.

Kiemelték a sós vizű szakadék mélyéről a 8 hónappal ezelőtt eltűnt dési urilány holttestét

A vállalkozó szellemű fiatalember élete is kockán forgott

Dés, augusztus 20.

Három évvel ezelőtt Dés határában beomlott egy sóbánya, amelynek a helyén 100 méter hosszúságú és 50 méter szélességű mélység maradt.

Annakidején, amikor Andreescu dési katonakapitányt két zenészkatonára megölték, a gyilkosok hátrahagyott soraikban azt írták, hogy ebbe a mélységbe vetik magukat. A katonák kábátjaikat és sapkáikat meg is találták a szakadék szélén, később azonban kiderült, hogy félrevezették a

hatóságokat, mert egyikük agyonlőtte magát, míg a másik önként jelentkezett.

A titokzatos szakadékról keringő mendemondák arra indították

Szabó Zoltán kolozsvári turistát, hogy a mélységbe kötélen leereszkedjék.

A turista, amikor ismét felszínre került, elmondta, hogy 300 méteres mélységig jutott. A szakadék alján levő sós víz felületén rengeteg ló, tehén és más állati tetem uszkált, amelyeket a sótartalmú víz hihetetlen épségben megőrzött. A víz tükör, az állati tetemek között

Az állami hivataloknak ezentúl csak a Capstól szabad fát venni

Nincs többé árlejtés, versenytárgyalás, törvény: mindennél hatalmasabb a miniszteri rendelet

Csikszereda, augusztus 20.

A Monitorul Oficial egyik utóbbi számában rendelet jelent meg, amely meglehetősen nagy feltűnést váltott ki a Székelyföldön, mert igen súlyosan érinti a székely gazdaembereket.

A kérdéses rendelet arra utasítja az összes közhivatalokat, hogy ezentúl

tűzifa szükségleteiket csak az állami fakitermelő üzemektől, nevezetesen a Capstól szerezzék be.

A rendelet megszabja az árat is. Csikszeredára hivatkozva tízezer kiló tűzifa az állami hivatalok részére 3 ezer lejbe kerülhet, illetve ennyiért szállítja a Caps Csikszeredába az állami hivatalok részére.

A rendelkezés indoklása azt mondja, hogy a kormányt a takarékoskosságra készítette erre a lépésre. Az egyezés az állami erdők autonóm intézetével, a Caps-sal, már létre is jött. Így olcsóbban jutnak az állami hivatalok tűzifához, a megállapodásnak ezenkívül még az az előnye is megvan, hogy a fáért kifizetett pénz nem kerül idegen pénztárakba, hanem bizonyos százalékban legalább az állampénztárban marad.

Eddig az volt a rendszer, hogy a közhivatalok nyilvános árlejtések során szerezték be szükségleteiket. Így rendelték ezt el a törvények és a vonatkozó szabályrendeletek.

Ezek az árlejtések a Székelyföldön természetesen a székelyek, vagy legalább is azok a fakereskedők vették részt, akik a székelyektől szerezték be a fájukat.

A közhivatalok jelentékeny mennyiséget fogyasztottak s erre a fogyasztásra a székelyeknek, akik javarészt a fából élnek, nagy szükségük volt. Most aztán az állam takarékoskossági szempontból, versenytársként lépett fel.

Takarékoskossági szempontból a számítás azonban, amivel ott fent Bukarestben dolgoztak, nagyon sántít s távolról sem szolgálja azt a célt, aminek ürügyével a rendeletet kiadták. Eddig még mindig rossz következményei voltak annak, ha az állam konkurrenciát kezdett a magánvállalatokkal, termelőkkel. Bukarestben rossz nemzetgazdászok vannak, mert az a fa, amit az állami hivatalok ezentúl a Capstól fognak beszerezni, csak látszólag jelent megtakarítást. Az állam elsőrendű érdeke nem az, hogy lekonszolidálja a magánkereskedelmet, hanem az, hogy a magánkereskedelem forgalmazzon s tudjon adót fizetni az államkasszájának. A székelyek adót fizettek a keresetük után, a magánvállalatok szintén adót fizettek, a Caps nem fizet adót s ezért is tud olcsóbb lenni.

Amennyivel a Caps olcsóbban adja a fát, annál sokkal több adót szedett be az állam az után a fa után, amit az állami hivatalok a cégektől és a termelőktől vásároltak.

Rossz üzlet az ilyen takarékoskossá az államkincstárnak. És rossz üzlet erkölcsi szempontból is az ilyen konkurrencia, nem is beszélve arról, hogy koldusbotot eredményezhet sok ember kezébe, ami ugyancsak nem válik díszére az országnak.

Zsombolya vasutat kap

Temesvár, augusztus 20.

A Zsombolya—Jánosföld közötti vasut vonalat újból át akarják adni a forgalomnak. Az eddigi tervek szerint a vasutvonalat Zsombolya bekapcsolása nélkül akarták megnyitni, ami az amugyis teljes visszafejlődés után haladó városra súlyos csapást jelentett volna.

Baran Coriolan dr. vármegyei prefektus az ügy érdekében most Bukarestben járt, ahol az illetékesek ígéretet tettek, hogy az újból megnyitandó vonalba, amelynek egy részét a jugoszláv határkioszágolás miatt újból kell építeni, Zsombolyát is beleveszik.

Ma kezdődik az aradi diákkongresszus

Arad, augusztus 20.

Vasárnap, hétfőn és kedden, — mint említettük, — Aradon diákkongresszus lesz, amelyet a Bukarestben tanuló erdélyi román egyetemi hallgatók rendeznek. Szombaton előkészítő tárgyalások folytak. A kongresszus nagy része már Aradra érkezett. A kongresszus, amelyen mintegy 800—1000 diák részvételére számítanak, vasárnap délelőtt a kultúrpalota nagytermében veszi kezdetét.

A városban teljes rend és nyugalom van. Jóllehet, tartani sem kell attól, hogy rendezettség történhetik. A hatóságok minden óvatossággal megfigyelik. Lázár Agoston dr. vármegyei prefektus pénteken nyilatkozatot adott közre, amellyel az esetleges nyugtalanságot eloszlatja.

A kongresszuson a kormányt valószínűleg Gusti közoktatásügyi miniszter, Hatigan erdélyi miniszter és Tilea Viorel miniszterelnöki elnöki képviselik.

Kereskedelem

Irla: Kosztolányi Dezső

Ezen a tunya, aluszékony alföldi fürdőtelepen, ahol átásítózom napjaimat, multkor fölfedeztem egy újságosbódét, közvetlen a közelünkben. Addig nem is vettem észre. Mindig a hetedik határba kellett gyalogolnom egy levélborítékért, egy szál gyufáért.

Cifra papírok lobogtak róla, a haladást, az élet pezsgő szellemét hirdelve. „Az összes hazai s külföldi lapok és folyóiratok.” „Borotvapengék szakszerű élesítése.” „Tüzkövek.” „Öngyújtók javítása.”

Könnyes szemmel üdvözöltem. Végre, végre valahára.

Lefekvés előtt még egyszer megnéztem az ablakból, hogy nem látom-e. De ott volt. Biztatólag derengett felem a sötét fák közül, mint valami világítótorony.

Mihelyt megvirradt, odarohantam, hogy bevásároljam ezt-azt, ami szükséges, egy egész hónapra, egy egész életre.

— Kérem, — lihegtem — kérem.

— Azonnal, — csitított egy komoly, lassu hang.

A hang felé pillantottam.

Minthogy a hang tulajdonosát a cifra papírokkal teleragasztott üvegkalitka eltakarta, csak egy szürke mellényt láttam s a szürke mellényen egy ezüst orlancot. Bekukucskáltam.

A szürke mellény lefelé egy szürke nadrágban folytatódott, fölfelé pedig egy kemény gallérban, egy régimódi, magas, csokornyakkendőben, egy gyér, ápolt fehér szakállban, egy redős, de jószágos arcban, melyben két szemek ragyogtak, szíval egy tiszteltetreméltó, méltóságára tartó vidéki öregúrban, aki ennek az újságosbódénak korlátlan ura s hivatása szerint valószínűleg ki is szolgálja a közönséget.

Nem tetszett neki, hogy kíváncsiskodom. Rám szolt:

— Tessék várni.

— Igenis.

Nem értettem, hogy miért kell várnom. Más vevője nem volt, csak én. Ő pedig ott benn semmit sem csinált. Csak állt mozdulatlanul s az üvegkalitka falára bámult. De azért vártam.

— Két-három perc múlva érdeklődött.

— Nagyon siet?

— Nem nagyon.

— Azért, — mondta. — Sietni sohase jó.

Megint elmúlt egy kis idő. Akkor ezt kérdezte:

— Mit óhajt?

— Sok mindent, — hadartam. — Először is külföldi lapokat, folyóiratokat. Van minden?

— Hogyne.

— Az Illustrations-t s talán a Timest is. Sarkon fordult. A bódé homályos belsejében rakosgatott sokáig.

A helyi újság egy régi számát nyújtotta s egy ponyvaregényt.

Nagyot néztem.

— Cigaretta?

— Jelenleg éppen nincsen. Elfogyott. Jövő héten lesz. Ha lesz. De szívesem van.

Sohase szivaroztam.

Mindenesetre összevásároltam aranyit, hogy naponta megkaphassam a jó közérzésemhez föltétlenül szükséges nikotin-mérgezősemet, mely nélkül már élni se tudnék.

Bélyegeket kértem. Mindenfélét, belsőre, külföldre. Mióta itt szorakozom, senkinek se írtam. Legalább harminc levéllel tartozom.

Leemelt a poleról egy ütött-kopott füzetet. Lapozgatott benne s tölsóhajtott. Elém tette. Egyetlen bélyeg volt benne.

— Bocsanát, ez okmánybélyeg

— Okmánybélyeg? Hát az is bélyeg?

— Sajnos, én nem használhatom.

— Vegye meg, — kérlett minden átmenet nélkül s kissé oldalt billentette a fejét.

Ránéztem. Az okmánybélyegre néztem. 25 pengő 50 fillér. Sokaltam.

Ő nem tett le kedvenc ötletéről. Folyton simogatta repedezett, öreg körmeivel. Felém tartotta csábítólag:

— Szüksége lehet rá még valamikor az életben.

Amikor viharosan ráztam a fejem, becsukta a füzetet és vállat vont. Egyszerre azonban, mintha valami észébe jutna, intett, hogy ne menjek. Fölvillant a szemem. Egy papírdobozt kotorászott elő. Kinyitotta. Az orrom alá dugta.

— Tüzkövek, — ajánlotta, mintha a levelezés ki nem elégített szenvedélyét valami rejtélyes, eddig föl nem derített

Ősszeül Brassóváros nagytanácsa

A közgyűlés kártalanítja a martonfalvi földcsuszamlás károsultjait

Brassó, augusztus 20

Amint azt elsőnek jelentettük, szerdán augusztus 23-án a városi nagytanács ülést tart, amelyre a meghívókat szombaton délelőtt már szét is küldték.

A városi tanács ülése tárgysorozatának első pontja a városi pénztár rendes havi verifikálása. Ugyanakkor a tanács felülvizsgálja és jóváhagyja a gázgyár elmúlt évi mérlegét és zárszámadásait.

A városi tanács ezenkívül foglalkozni fog a város adósságainak és követeléseinek rekompenzálásával, amelynek részleteit az állandó választmány részletesen kidolgozta. Ugyancsak programba vették a kisajátítás útján eladott ház helyek kinnlevőségeinek beinkasszálását peres uton, vagy pedig a házhegyek visszavételével, a Spreng alatt tervezett strand és csónakázó tó felépítésének jóváhagyását.

A város elhatározta még, hogy a Cenk mögötti részen, Martonfalván történt legutóbbi földcsuszamlás áldozatait segíti, illetve kártalanítja. Mint ismeretes itt a föld 3 ház alatt megesüstött annyira, hogy a házakat azonnal ki kellett üríteni és le kellett bontani. Ezeket a hajléktalanná vált lakókat akarják most kártalanítani. Ez ügyben szintén a városi tanács fog véglegesen dönteni.

Megszabadul Brassó városa tízmillió állami tartozásától

A város engedelmet kapott arra, hogy állami követeléseit terhére adósságait elszámolja

Brassó augusztus 20

Az állandó választmány mai ülésén a város pénzügyi kérdéseit is megvitatták és különösen az állammal szemben fennálló tartozások és követelések kiegyenlítésének szükségességét szögezték le.

A pénzügyminisztérium nemrégén rendeletet adott ki, amely szerint a városoknak jogukban áll az állammal szemben fennálló adósságaikat rekompenzálni.

Brassó városnak az állammal szemben közel tízmillió lej adóssága van. Ugyanakkor a követelése jóval nagyobbak.

Köztudomású, hogy az állami intézmények és közszervezetek évek óta nem fizették vízdíjjárandóságukat. Azonkívül a városnak hatalmas összegek járnak azokból az adókból, valamint látványossági illetékekből, amelyeket az állami adóhi-

vatalok inkasszálnak és amelyeket a város szintén évek óta nem kapott meg. Hasonlóképpen nem kapta meg a város azokat a százezreket és milliókat sem, amelyekkel az állami intézmények tartoznak házber fejében.

A vízdíjak miatt a város több ízben perrel fenyegetőzött. Ső néhány peres eljárás meg is indult. Ezek a perek azonban valószínűleg megszünnének, tekintve, hogy a város az állammal szemben fennálló tízmillió lejes adósságát az állami tartozásokban most már elszámolhatja. Ezzel a művelettel Brassó városa egy csapásra megszabadul adósságainak jelentős részétől, és költségvetését kedvezően tehermentesíti. Ugyanakkor olyan követelésekhez jut, amelyekről — ismerve a belföldi fizetőképességet — szintén szólva régen lemondott.

Szempilladivat — emberkinzás

Budapest, augusztus 20.

Szempillát ragaszt egyik kozmetikai szalonban valami külföldről érkezett kozmetikusnő.

Nem egyszer ragasztja fel az egész szem pillát, hanem szálszerűen toldja meg a meglevő szempillák hosszúságát egy-egy szőrszállal.

Órákig tartó keserves munka és keserves gyötrelem, amely alatt a médiumnak szemét sem szabad rebbenteni.

Négyhetenként újra és újra kell keresztesülnie a jelentkező áldozatnak ezen a tortúrán. A közbeeső időben pedig olyan élvezetéről kell lemondania a meghosszabbított szempillájú dámának, mint a reggeli mosakodás, vagy az, hogy megdörögölje szemét, ha viszket.

Pedig milyen jó, ha az ember balszeme viszket: örömet jelent.

Nem szabad hozzányulni a meghosszab-

bitott szempillához, mert könnyen elferdül.

Mindezek után bizonyára azt méltóztatnak kérdezni: ki az az áldozatkész bolond, aki hajlandó elviselni ezt a gyötrelmet és mindazt, amivel együtt jár csak azért, hogy a szempillája — szálszerűen ragasztva — néhány milliméterrel hosszabb legyen. Tévedni méltóztatnak. A kozmetikus hölgy forgalma nagyon nagy és sokan vannak ilyen — áldozatkész hölgyek.

Vajda miniszterelnök Brassóban

Vajda Sándor miniszterelnök pénteken éjszaka Brassóba érkezett. A miniszterelnök szombaton részt vett Gáspár Jónel országgyűlési képviselő fiának keresztelésén. A kormányelnök szombaton délelőtt 1 óra 44 perckor elutazott Brassóból. Kolozsvárra ment, ahol több napot tölt.

Istentisztelet a brassói magyar evangélikus templomban

A brassói magyar evangélikus templomban folyó hó 20-án, vasárnap délelőtt 10 órakor Járosi Andor kolozsvári evangélikus lelképásztor, theológiai m. tanár végzi az istentiszteletet.

Szolgáltatás gyógyszerterárik

Folyó hó 19-től szeptember hó 2-ig éjjel, délben, ünnep- és vasárnapokon a következő gyógyszerterárik tartják a szolgáltatást: 1. Neustädter Jenő „Öranygyal” gyógyszerterára, belváros, Buzasor 5. szám. 2. Lukasz Frigyes „Arany kereszt” gyógyszerterára, bolonya, Vasut-utca 20. szám.

Az állami iskolák iskolaszéke

kérést adott be a városhoz, melyben az évi segély terhére 200.000 lejnek folyósítását kéri a közlő tanévvel való tekintettel. Az állandó választmány a kérés teljesítése mellett döntött, de egyben Szele Béla dr. indítványára kimondotta, hogy egy érvényben levő miniszteri rendelet értelmében, egyidejűleg a felkezeleti iskolák segélyéből is utaltatja az esedékes részletet.

TEKEVERSENYEK BRASSÓBAN

A kolozsvári „Jó Barát” a brassói „Vig Barát” és a „Bolonya” meghívására szombaton ideérkezett és két mérkőzést játszik.

Szombaton este a kolozsvári együttes a Bolonya ellen játszik, vasárnap reggel pedig ellenfele a Vig Barát.

A mérkőzés színhelye szombaton este a CFR pálya, vasárnap pedig a Reiss-féle pálya.

Vasárnap mérkőzés után a három egyesület kirándulást rendez a Rakodó völgyébe.

E találkozás Kolozsvár és Brassó erőviszonyát lesz hivatva eldönteni, mivel Kolozsvár legjobb csapata és Brassó 2 legnagyobb játékerőt képviselő klubja találkozik 3-3 menet játékban.

hasonszervi gyógyelv alapján a legsikeresebben tüzkövekkel lehetne kezelni.

Erről nem tudott meggyőzni

Hogy viszonyozom kedvességét, átadtam neki tizenkét darab eltompait, használhatatlanná vált borotvapengémet s lelkére kötöttem, hogy minél előbb élesíttesse ki, mert újakat itt aranyért se szerezhetek.

Ezzel eltávoztam.

Családotlan bálagtam a fasorban. Azok a vérmes remények, melyeket a bódéhoz fűztem, nem teljesedtek be. Vagy legalább is csak részben.

Azért nem volt szívem otthagyni. Megmegálltam előtte. Kötelességemnek éreztem, hogy amíg itt tartózkodom, pártoljam és támogassam.

A borotvapengéket minden áldott nap sürgettem. Már egy hét óta köszörülték.

Levélbélyeg csak egyetlenegyszer volt, akkor is mindössze negyven fillérért, csupa egyfilléres. Ennélfogva ezt a levelemet, melyet Párisba küldtem, úgy keresztül-kasul ragasztottam bélyegekké, hogy egy katonai térképnek hatott s ott bizonyára méltó föltűnést is keltett.

Szivarjaim elfogytak. Vásárolni akartam. Közben megutáltam a cigarettát s dühös szivaros lettem. Most se szivarral, se cigarettával nem tudott szolgálni. Kárpótlásul két fucat kitűnő szivarszipkát szóztott rám.

Bevallom, eleinte dührohámok fogtak el, átkozódtam s titokban szegény öreg gyors halálát kívántam. Lassanként azon-

ban megismertem. Akkor megszerettem. Rájöttem, hogy viselkedésének éle nem ellenem irányul. Mindenkiel hasonlóan bánt. Vevőt mindig lebeszélte arról az árruról, melyet keresek s tanácskozási alapon mindig valami mást kínált nekik. Annak a nőnek például, aki egy német divatlapot kért, öngyújtókanócot adott el, aki egy doboz gyufát óhajtott, az egy tréfás látképes levelezőlappal is beérte s aki virsziniára áhitozott s a bűnös vágyát semmiképp se tudta legyőzni, anélkül, hogy észrevette volna, hogyan és miképpen, boldogan távozott, zsebében egy színes írónal.

Csodálatos, hogy az emberek eleinte dohogtak, aztán valamennyien kötélnek álltak. Nyilván belátták, hogy az öregurak alapjában igaza van. Hiszen a dolgok fölöttébb viszonylagosak.

Magam is megpuhultam. Néha-néha még felénken célozgatam a levélbélyegre, mint valami távoli, elérhetetlen ábrándra. Legtöbbször nem is felelt hiru kérdéssemre. Csak legyintett. Minap valami utánozhatatlanul fáradt, szelid hangon ezt közölte:

— Nem érdemes levelet írni. Előbb-utóbb ugyanis megtudunk mindent. Sokszor pedig jobb, ha semmit sem tudunk meg.

Ugy beszélt ekkor, mint egy bölcs. Mit lehet ilyesmire válaszolni? Némán bólintottam.

Mostanában el-elűnődöm, hogy milyen

nágyralató, izgága, türelmetlen fickó voltam, amikor ideérkeztem s mi lett belőlem az ő nevelő hatása alatt.

Először leszoktatott az olvasásról, aztán a levélírásról, aztán a dohányzásról, aztán a borotválkozásról is. Már majdnem mindenről leszoktatott. Csak az ételről nem szoktatott még le. De ahhoz sem igen ragaszkodom.

Közünyösen tekintek mindent. Ha véletlenül dohányozni támad kedvem, egy papírszipkán szívom be a levegőt s vigyázatosan kifújom. Állam borostás. Szakállam kinőtt. Olyan vagyok, mint egy elvadult buddhista pap.

A nirvána vesz körül. Egész nap méztelenül heverészek a parton s a köldököm szemlélem. Ha pedig olykor felöltözöm, akkor a mellényem utolsó gombját nézem mereven.

Kiszámítottam, tudniillik, hogy mellényem utolsó gombja pont a köldökömet takarja.

Figyelem uraim!

A Nistor-féle kerthelyiség a legjobb és legolcsóbb mulató. Naponta frissen csapolt Czell-sör és Erdélyi Anton-féle fagyborok. Jazz-band, tekejáték minden délután. Olcsó szórakozási hely mindenki részére. Külön terem fenntartva. Minden este friss rostos sült vacsora kapható. Mihai Viteazul 14. (Gyár-ut).

A betiltott Magyar Szó távirati panaszával a Népszövetség elé járult

Annak megállapítását kéri, hogy ki tiltotta be, mert írásos rendelet nincs a kezében

Genf, augusztus 20.

A román kormány által törvénytelenül és alkotmányellenesen betiltott nagyváradi Magyar Szó című lap szerkesztőisége táviratilag adta be panaszát a Népszövetséghez. A távirati panasz szombaton érkezett meg a Népszövetség főtávkárához, ahol nyomban iktatták.

A petíció kifejti, hogy a lapot állítólag miniszteri rendeletre tiltották be, de az általános rendelet az azt fogadó helyi hatóságok nem akarták írásban kiadni.

Főképpen ez az oka annak, hogy a lap szerkesztőisége a Népszövetséghez fordul orvoslásért.

A hazai bíróság előtt ugyanis nem indíthat semmiféle eljárást, mert nincs írásos végzés a kezei között, amit a panasz benyújtásánál csatolnia kellene.

Kifejti a panasz azt is, hogy a betiltással súlyos sérelem esett az ország alkotmányán, amely

sajtószabadságot biztosít és nem ismeri a lapbetiltást.

Ezzel az eszközzel a román kormányok soha nem is éltek a román újságokkal szemben. A Magyar Szó betiltása így er-
cul csapása az egyenlő elbánás előinek.

Kérik a panaszosok, hogy

a Népszövetség sürgősen vonassa vissza a kormánnyal a betiltó rendelkezést, azáltal ítélje kártérítésre azokat a vesztéseket, amiket a lap és annak munkatársai, alkalmazottai, a kényszerű szünetelés miatt szenvedtek.

Éri azonkívül, hogy amennyiben a betiltás nem kormányrendeletre történt, hanem az csak valamelyik alantás hatóság

önkényeskedése, úgy vizsgálat után állapítsák meg:

ki a bűnös és azt részesítsék méltó büntetésben.

A lap önkényes betiltása 42 kisebbségi magyar egzisztenciát érintett súlyosan s főként erre való tekintettel kérik a panaszosok, hogy a Népszövetség mondja ki a sürgősséget. Egyébként a lap elleni hajszát azzal magyarázza a petíció, hogy a Magyar Szó volt az a kisebbségi sajtó-organum, amely cikkeiben mindig a Népszövetségben való teljes bizodalmanak adott kifejezést és biztatta a magyar lakosságot, hogy panaszával forduljon Genfbe, a Népek szövetségéhez, mert csak onnan várhatja azoknak a sérelmeknek az orvoslását, amelyekre itthon nem kap elégtételt.

Hlinkát már megidézték a cseh hatóságok

Prága, augusztus 20.

Jelentettük, hogy az első tót püspök emlékére rendezett nagy tót nemzeti ünnepségen elhangzott Hlinka-beszéd miatt a cseh hatóságok hazaárulási pört indítottak a tótok legnépszerűbb vezére, Hlinka ellen. Az eljárás híre óriási felháborodást váltott ki a tótok között, a tót sajtó pedig erőteljesen hangsúlyozta, hogy abban az esetben, ha Prága második Tuka-pert rendez, az időközben kifejlődött tót öntudat most már tudni fogja kötelességét. Ennek a tót felháborodásnak az eredményeként

a hatóságok még nem gondoltak arra, hogy Hlinkát letartóztassák,

az eljárás azonban folyik s a népszerű politikai megkapta az idézést az első kihallgatásra.

Ebből az alkalomból Hlinka nyilatkozatot adott a tót sajtónak. Kijelentette, hogy nem fél a cseh fenyegetésektől. A börtönnel őt már nem ijesztik meg, nem azért, mintha nem lenne a fenyegetések beváltásában, hanem azért, mert szívesen megy a börtönbe, hadd lássa a világ, hogy miként bántanak a tótokkal a cseh felszabadítók.

Az ellogott nagybányai kommunistáról kiderült, hogy nem is kommunista

Brassó, augusztus 20.

Az izgalmas körülmények között Brassóban letartóztatott kommunista vezér, Décei László ügyében az ügyészési nyomozás napokon át folyt. Szombatra ebben az ügyben szenzációs fordulat állott be.

A nyomozó közegek abban reménykedtek, hogy Décei letartóztatásával nagy szabású kommunista szervezettel tudnak felderíteni. Kiderült azonban, hogy Décei László nagybányai munkás távol állt a kommunista mozgalomtól és abban semmiféle vezető szerepet nem töltött be.

Az ügyészésén Décei László szembesítették Schusztter Mihállyal, aki általános meglepetésre kijelentette, hogy

Décei nem azonos a bizonyos Zolival, akitől ő annak idején a röpcédulákat kapta

és akinek nevét közvetlenül letartóztatása után minden kiterelés nélkül bevallotta.

Décei szintén kijelentette, hogy nem ismeri Schusztter Mihályt és soha semmiféle röpcédulákat nem adott neki. Ez a szembesítés változtatott az egész ügyön, a mennyiben szombaton délelőtti szabadláb-
ra helyezték Déceit. A kommunista agitációval vádolt nagybányai munkás azonban el is hagyta az ügyészési fogházat.

A brassói sziguranca most erősen nyomoz annak megállapítására, hogy valójában ki volt az a titokzatos Zoli, akitől a Schiel-gyár mellett elfogott Schusztter Mihály a röpcédulákat kapta.

Dollfuss repülőgépen Mussolinihez utazott

A két államférfiú Riminiben találkozik

Dollfuss osztrák kancellár szombatdélben repülőgépen Riminibe szállt, ahol Mussolinivel találkozik. A találkozás előzetes megbeszélésre történik.

Politikai körökben nagy jelentőséget tulajdonítanak annak, hogy Mussolini a magyar külügyminiszterre, folytatást beható tárgyalások után most Dollfussal akar tanácskozni.

Nem lehetetlen, hogy ez a találkozás változtatni fog a német-osztrák viszonyon is.

London is demarsra készül

Anglia is nehézményezi a román transzfermoratóriumot

London, augusztus 20.

Londonból érkező magántáviratok szerint

az angol kormány elhatározta, hogy csatlakozni fog ahhoz a jegyzékhez, amit a francia kormány Romániához a transzfermorá-

tórium váratlan bejelentése miatt intézett.

A román transzfermoratórium Londonban is nagy és kinos feltűnést keltett, mert a Romániának nyújtott külföldi kölcsönjegyzések során London mindig nagy érdeklődést váltalt.

Összeveszett a bátyjával és kivetelte magát a robogó vonatból

A dühös utas a szembejövő vonat kerekei alá került

Bukarest, augusztus 20.

Megrendítő tragédia történt a pénteken reggel Jasi felől Bukarestbe érkező gyorsvonaton. Egy körülbelül 21 éves fiatalember a vonaton összeveszett bátyjával és izgalomban Praha állomás közelében kivetelte magát a robogó vonatból. Ugyanebben a pillanatban a másik sínpa-

ron a teljes sebességgel haladó Bukarest-jasi vonat száguldott el és

elkapta a fiatalembert, akit a felismerhetetlenségig összevesszett.

Az öngyilkos testvére eltűnt a vonatról. Egyelőre csak annyit állapítottak meg, hogy bessarábiai oroszok.

A miniszterelnök újból „rendelkezik”:

A közhatóságoknak előírja, hogy egyező áruk esetén német árut vegyenek

A rendelet vagy kisebbségi sérelem, vagy jobboldali szimpátia

Bukarest, augusztus 20.

Egy fővárosi napilap jelentése újabb, kifejezítően reakciós kormányrendeletéről rántja le a leplet: értesülések szerint Vajda miniszterelnök, aki az elmúlt héten a vállalatokat a tisztviselők nemzetiségi és felekezeti alapon való szortírozására akarta kényszeríteni, átiratot intézett az összes erdélyi megyei prefektusokhoz és polgármesterekhez, akiket arra utasít szigorúan bizalmas módon, hogy ha a megye, vagy a község valamit vásárol, akkor egyenlő árak mellett a német kereskedők ajánlatát fogadják el.

Nem áll tisztán még az a kérdés, hogy a kormány németországi, vagy erdélyi német kereskedők ajánlataira gondol-e? Bármelyik verzió legyen is az igaz, Vajda rendelete, az új „szigorú bizalmas” megismételt állomása a miniszterelnök su-

lyos elfogultságának és jobboldali irányultságának.

Mert a német kereskedők ajánlatának kedvezőbb elbírálása egyben annyit is jelent, hogy a magyar ajánlatok mellőzendők. A miniszterelnöki rendeletben legjobb esetben is az első és másodrendű kisebbség szempontja érvényesül.

De még sokkal valószínűbb az, hogy Vajda a rendelettel, amelyre természetesen visszate-
rünk még, egyszerűen hitleri hajlandóságait akarta érvényesíteni.

Mindenestre követelnünk kell azt, hogy a kormány nyilatkozzék és szögezze azt le, vajjon a bukaresti lap értesülése megfelel-e a valóságnak s ha igen, a kormány hogyan egyeztetett össze rendelkezését az állampolgári egyenlőségnek a kereskedelmi életben is természetesen megengedendő elvvel?

„SIGI”
Prezervatív
megbízható
Kapható:
gyógyszor-
tárban és
drogeriákban

Pihennek a miniszterek

Bukarest, augusztus 20.

Vajda miniszterelnök Kolozsvárra utazott, ahonnan kedden tér vissza a fővárosba. Madgearu két napig Konstancában, míg Tilea államtitkár Eforia-fürdőn lesz.

Soinhufud, a finnek 73 éves elnöke, még ma is egyike az ország legjobb céllövőinek. Az agg államfő nemrég első díjat nyert egy céllövő versenyen.

A király és a trónörökös betegsége

Bukarest, augusztus 20.

A király és a trónörökös egyképpen roszolában belegédtek meg.

A betegség rendes lefolyása.

Az uralkodó hőmérséklete a szombat délelőtti kiadott jelentés szerint 39,9 fok.

— A vér fölfrissítése céljából ajánlatos néhány napon át korán reggel egy pohár természetes „Ferenc József” keserűvizet inni. Az egész világon rendelik az orvosok a valódi Ferenc József víz használatát, mert ez szabályozza a bélmozgást, erősíti a gyomrot, javítja a vért, megnyugtatja az idegeket és ezáltal új életet teremt.

Magyarország kiutasította a Mauthner-cég vezérigazgatóját

Budapest, augusztus 20.

A magyar belügyminiszterium kiutasította az ország területéről a Mauthner magkereskedő cég vezérigazgatóját, Hirsch Alfrédet, aki Németországból jött Magyarországra.

A kiutasítás okáról, vagy indoklásáról jelentésünk nem közöl adatokat.

Thurzó Nagy Gábor, a magyar Opera volt karmestere megmérgezte magát

Budapest, augusztus 20.

A rákoscsabai vasutvonal töltésén a vasuti ellenőrök egy férfi hullájára akadtak. A kiszállt rendőri bizottság a hulla zsebében talált iratok alapján megállapította, hogy a halott Turzó Nagy Gáborral azonos, aki ezelőtt az Operaházban volt alkalmazva, mint karmester.

A rendőrorvos megállapítása szerint Thurzó méreggel öngyilkosságot követelt el.

Az öngyilkosság oka állástalansága, illetve nyomora lehetett.

— Talajviz rongálta meg a Habsburgok kriptáját. Bécsből jelenik: A kapucinusok sirboltját, ahol — mint ismeretes — a Habsburg-dinasztia számos tagja nyugszik, talajviz támadta meg. A bécsi ház- és telektulajdonosok egyesülete a megrom-
gált falat most kicserélte és márványfalat emelt helyette. Ferencz József, Erzsébet királyné és Rudolf trónörökös szarkofág-
ját új talapzatra helyezték.

HIREK

Ez Pest

A furcsaságok mindig relatívek. Lehet egy eset s egy élmény furcsa az én szempontomból, viszont nagyon normálisnak tűnhet fel más előtt. Vannak azonban olyan epizódok, történetek, — amelyek például csak egy városban történhetnek meg, mert minden mozzanatuk hűen karakterizálja azt a talajt, amelyből kinőttek.

Ilyen néhány mozaikot gyűjtöttem össze a budapesti aszfalton, amelyekre elrontott józsefvárosi zsargonban azt lehet mondani, hogy „echt pestiek”.

AZ „ANDORRAI” KÖZTÁRSASÁGI ELNÖKNŐ — REKLAM

Erről aztán már senki se tagadhatja le, hogy pesti és hogy nagyszerűen tudja magát adminisztrálni.

Mert hiszen, melyik kis — különben elég szimpatikus színésznek jutott volna eszébe, — Párisból—Teheránig az, hogy Andorra köztársaság elnökségét megpályázza. Hiszen nem mondom, nem megpetendő és szép hibát, feladat lehet az, ha az ember egy hatezerfőnyi exotikus néptörzset kormányoz, de azért mégis...

Es Verebes Emmy, a kis pesti színésznő, aki különben Verebes Ernő, a neves filmszínész huga, komolyan veszi az „idegenek” előtt a dolgot.

Dokumentumokat mutat az interjúvaló újságíróknak, leveleket — külföldi újságcikkeket, nagy angol és amerikai lapokban, a melyek mind a kis pesti színésznő fantasztikus terveről számolnak be.

Filmlehetőségeket, — hatalmas forgalmat és üzletet lát a kis exotikus államban és nyilatkozatai szerint nem is kér „fixet” az elnökségért, hanem csak husz százalékat a köztársasági elnökség kis „üzleteiből”.

Mert „business is business”.

Mint ahogy üzlet ez a kis nyári kacsának a pesti színháznak is, amelynek unatkozó reklámfőnöke, ezt a nem utolsó reklámtükköt kiagyalta.

Es a darabnak, amelyben az „illusztris” köztársasági elnök az őszi szezon elején játszi fog, biztosan sikere lesz. A kíváncsi budapesti publikum és az andorrai köztársaság jóvoltából...

NEM TALALJAK UJHELYI NÁNDOR ÖRÖKÖSEIT...

Ez aztán szomorú furcsasága Pestnek. Tragikus körülmények között, egyedül, elhagyatva halt meg egy londoni kórházban, — mint ahogy arról a napisajtó részletesen beszámolt, — Ujhelyi Nándor, a hájbán és erotikumban vezető, — különben nem közönséges tehetségű magyar író.

Furcsa és tragikus az, hogy néhány „konzervatív” szellemű magyar lap, még most, a halála után sem bocsátotta meg a magyar író hallatán „bűneit”, holott a halál igazán mindent felold és csak néhány, u. n. „progresszív” fővárosi lap foglalkozott méltó helyen az idegenben elhunyt magyar íróval.

De még furcsább és tragikusabb az, — hogy a magyar írók és irodalom pálságos helyzetében — csak halála után derül ki egy íróról, hogy jómódú és még akkor sem találják meg az örököseit.

Az emigrációban élő magyar író nem rendelkezett ugyan vagyonnal, de igen tekintélyes tartalomjegyzékeket húzott és ezek a jövedelmek még hosszú ideig nem fognak megcsappanni. Ujhelyi kiadói tehát most a „szerecsens” örökösökkel” szeretné tisztázni a további jövedelmek kérdését, de sehol sem találja őket.

Ujhelyi családi viszonyairól ugyanis csak nagyon keveset tudnak Pesten. Anyja egy fővárosi üzemi pénztárosnője volt, aki korán elhalt, apja állítólag magasállású főtisztviselő valahol, aki úgy sem fog jelentkezni az örökségért. Oldalági rokonai pedig egyáltalán nincsenek az íróknak.

Szegény Ujhelyi Nándor, talán a másvilágon — bohózatban fogja megírni azt, hogy a nevető örökösei nem mennek jelentkezni az örökségért...

APRÓHIRDETÉSI BANDITÁK...

Bármilyen idegenül és ismeretlenül hangzik ez a kifejezés, alább — szép rendjén ki fog derülni, hogy ilyenek is akadnak, még pedig nagy számban a magyar fővárosban.

A bennszülött pestiek szerint esztendő óta garázdálkodik Budapesten ez a szemtelen társaság. Alig mulik el egy-egy szezon, hogy valamelyik fővárosi lapot hamis eljegyzési, vagy házassági hírrel fel ne ültetné. A kiadóhivatalt egyszerűen beküldik a közleményt, hogy X. és Y. házasságot kötöttek, megfizetik a díjat, a közlemény megjelenik és másnap X. és Y. fölhorkanva és mérgesen protestálnak az ellen, hogy valami közük lenne egymáshoz.

Nemrégiben egy ipari vállalat igazgatója-

Mindegy, hogyan hívják, a fontos, hogy foglalkozására nézve festő. És mivel festő, természetes ügyebár, hogy csónakon átevezi az óceánt? Ha kitanulta volna az „óceán-átevező” mesterséget, bizonyára arcképfestő lett volna belőle. Benn, a lap belsejében, mi is hibásan írjuk, hogy Martin Marie francia festő „kalandos vörü” és ezért evezte át az óceánt. Dehogy „kalandosvörü” szegény, csak háboru utáni ember. Fühöz-fához kapkod és ha sem fű, sem fa nem segít rajta: — a tengerhez is kapkod. Így még lesz belőle valami. Így még pénzt is kereshet. Holnap felolvasásokat tart viszontagságairól és holnapután már márkák lesznek a képei. Ugy egyenesen s simán nem megy. Előbb legalább a tengert át kell evezni, hogy az ember el tudja adni a képeit. Vannak még ma is botorok, akik előbb festik meg a képet és csak azután vetik magukat a tengerbe. Mire való ez a vászon és olajpocsékolás?

Tizenharc román vízirepülőgép csoport-repülésre indul

Hat új repülőgép — buzáért

Bukarest, augusztus 20

Egyik hírforrás szerint Irimescu légügyi államtitkár s egyben kinevezett buzakormánybiztos, hat új nagy és modern repülőgép megvételéről tárgyal Franciaországgal. A repülőgépekért buzát szállí-

tana Románia. A hat új gépet a kereskedelmi repülőhálózatban használnák fel.

A román repülők különben új csoportos repülőutat terveznek Konstancából Málta szigetére és vissza. A csoportrepülésben tizenharc vízirepülőgép venne részt.

ta exkirályné, fivérének, Sixtus pármái hercegnek a meghívására a franciaországi Besson-ban nyaral. Felnémetünk Adelaide nagyhercegnő kíséretében készült az exkirálynéről, amint istentisztelet után elhagyja a besseni templomot.

— MÍLYEN IDŐ LESZ? A budapesti meteorológiai intézet jelentése szerint meleg idő, egyes helyeken esetleg gyenge zivatarok várhatók.

— A nagyváradi Gyarmati Miklós bűntetését a tábla is helybenhagyta. Nagyváradról jelentik: Egy esztendővel ezelőtt, mikor Nagyváradon kiöntött a Körös, a teleplakók között röpiratokat szórta szét. A röpiratokon a városi és falusi dolgozók blokkja felhívta a teleplakókat, hogy lépjenek fel erőiesen a városi tanácssal szemben és ne tűrjék tovább ezeket a lehetetlen állapotokat. A városi tanácsnak mindenre telik, csak az árvízkarosultak részére nincs pénz. A törvényszék előtt Gyarmati Miklóst, a biokk iemert vezetőtagját vonták felelősségre a röpiratokért és izgatásban bűnösnek mondták ki. Gyarmati 6 hónapi fogházra

nak a házassági hírt küldték be a lapokhoz, kellemetlenül gunyos szöveggel, pár nappal ezelőtt pedig egy református lelkész és egy urileány nevét csempészték be az eljegyzési hírek közé. Sok botrányt és családi vihart idéztek már elő ezek a szélhámosok, akik, úgy látszik, bosszúból, esetleg érdek nélkül, „l'art pour l'art” üzik csinyjeiket.

A napilapok kiadóhivatalai pedig tehetetlenek immár az apróhirdetési banditákkal szemben. Mert hiszen az apróhirdetés illetékét mindig pontosan és előre lefizetik és ezekre a kis jövedelmekre bizony reá vannak szoruló ma-napság a lapok.

Most már azon gondolkoznak, hogy kartell-szerűen meg fognak állapodni abban, hogy a házassági híreknel — előzőleg a házassági tanusítóányt fogják követelni.

Mert hiszen a házasság mégis csak nagyobb szerencsétlenség, mint az eljegyzés... Nem-de?

GÉPIRÓKISASSZONY — A HULLÁMFÜRDŐBEN

Ez a tipikus pesti és feltalálónőienek azt a

ABLAK

★ ELJEGYZÉS. Waldner Böske, Oradea és Neumann László, Oradea, jegyesek.

— UVEGBŐL KÉSZULT ESTÉLYI RUHA. Londonból jelentik: Az egyik londoni áruház divatszelméljén üvegből készült estélyi ruhát mutattak be. A szövet hajszálfinom üvegfonalakból készült, amelyeket három rétegben összepréseltek. Az anyag puha, hullámos, csillogó s azt a benyomást kelti, mintha gyémántokkal telehintett ezüstfonalakból szőtték volna. Előállításra ma még oly drága, hogy csak a leggazdagabb divathölgyek engedhetik meg maguknak ezt a fényűzést.

— A KOLOZSVÁRI RENDŐRSÉG HIREI. Tudósítónk jelenti: Fülöp József és Kolompár Sándor kolozsvári lakosok pénteken éjszaka egyik ismerősük társaságában a „Konstantinápoly” vendéglőben mulattak, majd záróra után eltávoztak a helyiségből. Az ittas emberek az utcán is hatalmas ordítást csaptak. Pop detektiv rendreutasította őket, mire a mulatozók nekiesetek és alaposan összevertek. Kolompárt és Fülöpöt előállították, társuk elmenekült. — A rendőrség pénteken estefelé a posta épülete előtt elfogta Péter György állatstalan soffort, aki éppen egy kerékpárt akar elemelni. A soffor kihallgatása alkalmával bevallotta, hogy a közelmúltban nyolc biciklit lopott, amiket Désen, Apahidán, Szamosújváron és Szamosfalván értékesített. — German Marius dr. pénzügyi ellenőr feljelentést tett a rendőrségen László autógyűnök, a „Perry” cég volt alkalmazottja ellen, aki még augusztus 12-én elkérte az ellenőr gépkocsiját azzal, hogy biztos vevőnek eladja. László azóta sem a pénzzel, sem pedig az autóval nem mutatkozott. German valószínűnek tartja, hogy az autót László eladta és a pénzzel megugrott. — Rónai István kolozsvári lakos feljelentést tett a rendőrségen, hogy ismeretlen tettes a Magyar Színház előcsarnokában elemelte 10 ezer lej értékű óráját. A nyomozás folyik.

— Tardieu meg akarja fékezni a képviselők pénz-igérgetési szenvedélyét. Párisból jelentik: Tardieu, volt miniszterelnök az Illustration legutóbbi számában az ország pénzügyeinek megjavítása céljából az alkotmány módosítását javasolja. Meg kell vonni a képviselőktől az új hitelek javaslatbáhozatalára és a pénzügyi kezdeményezésekre vonatkozó jogot. A képviselőjelöltek ugyanis a választási küzdelem során a választóközönséggel a főleg a kerületek pénzügyi hatalmasságaival szemben olyan kötelezettségeket vállaltak, amelyek a kincstár valóságos kifosztásához vezetnek. A parlamentekel eredetileg a fejedelmek tékozlásának a megfékezése céljából hozták létre, ma pedig arról van szó, hogy a „fejedelmi mindenhatóság” utódainak a képviselők tékozlása ellen találunk védelmet. Tardieu azt javasolja, hogy mindennemű költségvetési kezdeményezés jogát kizárólag a végrehajtó-hatalom kezébe tegyék le. Ez az intézkedés egyébként a képviselők helyzetét is megkönnyítené a lasztóikkal szemben.

— ÖSSZEVERTÉ A ZÁRÓRÁRA FIGYELMEZTETŐ FALUSI RENDŐRT. Sepsiszentgyörgyről jelentik: Huszti András, szotyori községi rendőr, pénteken este szolgálata teljesítése közben a község egyik koresmájában is berézett, hogy a tulajdonost a zárórára figyelmeztesse. A rendőr látta, hogy Jakab Gábor szotyori lakos és egyik ismerőse, — akik már alaposan felöntöttek előzőleg a garatra, — még italt akarnak rendelni, mire közölte a koresmárossal, hogy ilyesmire már késő van! A mulatozásában feltartóztatott falusi ekkor a rendőrré rohant és összeverte. A szorult helyzetben levő rendőr a közbelépő koresmáros mentette ki a feldühödött ember kezét közül. A garázda falusit őrizetbe vették.

megy. Sorban állanak a „diktatóri” hajlammal rendelkező férfiak a „fáradhatatlan” fiatal leány előtt, aki halomra gyűjti a „huszfilléreseket” és alig van ideje megfürdeni a hűs habokban. — Na, de első az üzlet.

Rosszmájauk ugyan azt is tudni vélik, hogy sokan nem üzleti levelezést, hanem más, romantikus vonatkozású dolgokat szeretnének diktálni a csinos tipmazzellnek és vannak olyan jól értesültek is, akik azt is tudják, hogy legutóbb egy ur óráig diktált drága pénzen a gépirókisasszonynak, anélkül, hogy az egy szót is leírt volna...

Na de, ez Pest!

Benczel Béla

Komoly képviselő

kiterjedt összeköttetésekkel, tökéletesen bevezető, elsőrendű referenciákkal, képviseleteket keres Bukarest részére. — O Blumenfeld, Str. Legislativului 8. Bukarest 1.

tippet kellene adni, hogy szabadalmaztassa kitűnő ötletét.

Mert hiszen, azt még láttuk, a régi jó időkben, Hitler apánk rezsime előtt, Berlin és talán Középeurópa legnagyobb kávéházában, a friedrichstrassei „Moka Efti”-ben, hogy a párolgó feketekávé mellé egy bármely európai nyelven beszélő, csinos gépirókisasszonyt szervíroztak fel, a hozzátartozó kellékekkel, úgy, hogy az ember fekete és zene mellett, nyugodtan elintézhette levelezését, de ez, azt hiszem, mégis csak új, amit egy kis pesti állásnélküli gépirókisasszony honosított meg.

Addig ténfergett szegényke állás nélkül a forró pesti aszfalton, amíg megunta és kiment a Széchenyi hullámfürdőbe és fürdődresszben, hordozható ígőgépén, dolgozni kezdett.

Husz fillérért, azaz öt lejért lehet diktálni egy oldalt a vállalkozó szellemű, feltűnően csinos gépirókisasszonynak és ezért van az, hogy a budapesti üzletemberek, most már nyugodtan megkezdik a weekendet szombat délután a hullámfürdőben, mert utolsó leveleiket már itt intézik el.

A gépirókisasszony üzlete napyszerűen

Keigen Bokut, Japán egyetlen pilótanőjét, halálos szerencsétlenség érte. A repülő, aki Tokióból Mandzsuriába repült, Sizuoka tartomány felett lezuhant. Gépe teljesen elhamvadt roncsai között már csak megszenesedett pilótáját találták. Felpótlunk a szerencsétlenül járt pilótanőről (balra) közvetlenül tragikus útja előtt készült.

— AZ AFGÁN HERCEG SZERELME. Az afgán emir egyik unokaöccse Moszkvában töltött be diplomáciai állást és ott beleszeretett egy orosz leányba, aki viszonzta érzelmeit. Afganisztánban szemet szántak volna az eset fölött, de amikor híre jött, hogy a fiatal herceg nőül veszi, sifrizott táviratok mentek Afganisztán valamennyi európai követéséhez, tehát Rigába is, ahova a herceg szerelmével és egy mohamedán pappal tiokban elutazott, hogy megkösse a házasságot. A rigai rendőrfőnök abban a hitében, hogy a hozzájutott sifrizott távirat valami veszedelmes összeesküvés hazaszállítását kéri, le is fogatta a herceget, akinek felvilágosításaira aztán udvariasan kijelentette, hogy Európában nem szokás ilyen diszkrét családi ügyekben rendőri beavatkozás. A házasságot ezután természetesen megkötötték.

— AZ UNITÁRIUS IFJUSÁG HATODIK KONFERENCIÁJA. Az unitárius Ifjúsági Könyv Egyetemes Szervezete szokásos évi országos nagygyűlést az idén Kükös és Szentiván-aborfalva községekben augusztus 24—27 napján rendezi. Erre a hatodik nagy találkozóra az ország minden részéből nagy érdeklődés mutatkozik és már külföldi szabadelvű ifjúsági egyesületek is képviseltetésüket jelentették. A konferencia műsorán a következő kérdések szerepelnek: Megnyitó és jelentések. „Az ifjúsági kérdés, mint nemzeti probléma a múltban. Az ifjúsági mozgalom a jelenben. Az unitárius ifjúsági mozgalmak története a) nálunk, b) külföldön. Az unitárius öntudat és jövőnk. A gazdasági élet és az ifjúság. A szövetkezeti kérdés és ifjúságunk. Belső szervezeti ügyek és a jövő év munkaterve. Utána a jövő évi tisztikar megválasztása. Ezt követően műsoros templomi ünnepély és táncmulatság lesz. A konferencia végzetével a konferencia tagjai átvonulnak Sepsiszentgyörgyre, hogy részt vehessenek a székely mezőgazdasági kiállításon.

— MUNKASZTRAGEDIA A BUKSZADI KÖNYV BANYÁBAN. Sepsiszentgyörgyről jelentik: A bukSZADI állami kőbányában halálotkozó súlyos szerencsétlenség történt, amelynek Radu Todor 23 éves, nagykikülli szarmazású munkása esett áldozatul. A szerencsétlenül járt munkásra, miközben gyanútlanul dolgozott, földréteg zuhant, amely teljesen eltemette. A munkás fejére kődarab zuhant, amely olyan súlyosan megsebesítette, hogy rövid kínhalál után meghalt.

NAGY TÁRSASUTAZÁS CSEHSZLOVÁKIA

VILÁGHIRŰ FÜRDŐHEZ ÉS IPARI GÓCPONTJAIHOZ. — RENDEZI: A B. L. UTÁZÁSI OSZTÁLYA.

Aug. 26—szept. 3.

(9 nap)
PARATLANUL OLCSÓ: III. OSZTÁLYON CSAK LEJ 5.850, II. OSZTÁLYON 1000 LEJJELETT. — KÉRJEN MÉG MA PROSPEKTUST!

SEMMI SINCSEK UJ A NAP ALATT

Franciaországban ókori pénzhamisító üzemet ástak ki

Páris, augusztus 20.
Romániában állandóan pengetik az új százezeseket és az embereket dühíti az egyre szaporodó hamispénz.

Kár az idegeskedésért.
Pénzhamisítók mindig voltak és mindig lesznek.

A franciaországi Trierben most egy régészeti társaság római épületmaradványokat ásott ki s a munkálatok közben olyan leletre bukkantak, mely kétségtelenné teszi, hogy egy ósrégi pénzhamisító üzemet fedeztek fel. Ugyanis 270 darab olyan agyaglapot találtak, melyek mindegyikében a közismert római ezüstpénznek negatívjai voltak s némelyikben még a hamis pénz is ott volt, amelyet öntési eljárással készítettek.

A primitív olvasztómű és az üzem rendkívül egyszerű berendezése, de különösen hogy az agyaglapokban, illetve matricákban talált ezüstpénz bronz és ólom keverékből áll, bizonyossá teszi, hogy az üzem hamis pénzt gyártott. Eleinte arra gondoltak, hogy talán szükségpénzt előállító üzemről van szó, de ez a feltevés meg-

dőlt, amennyiben a legprimitívebb római pénzt sem készítették öntési eljárással, hanem a fejlettebb technikai berendezéssel a pénzérmeiket verték.

A felfedező régészek állítása szerint az öntőformát képező matrica úgy készülhetett, hogy puha agyagba nyomták a pénzdarab egyik oldalát és egy másik agyaglapba az érem másik oldalának negatívját rögzítették le.

A kiégett agyaglapokat egymásra helyezték, de előzőleg a két lap közé egy vájatot készítettek és ezen át a folyékony fém beömlött a negatív üregbe. Egy ilyen matricába négy pénzérem formáját nyomták és valóságban nagyüzemszerűen bizonyították le a hamisítást, amennyiben a lelet oda enged következni, hogy az ilyen primitív öntőformák sorozatát helyezték egymás fölé és egy közös beöntőnyíláson át történt az öntés.

A fenti eljárással készült hamis „ezüstpénz” kémiai vizsgálatánál kiderült, hogy az 78 százalékos rézet, 10 százalékos ólmot, 8 százalékos cinkt, 1 százalékos cinket tartalmazott.

— Megszűnt Coty estilapja. Párisból jelentik: Az „Ami du Pouple du Soir”, Coty estilapja megszűnt. A lapot néhány hét múlva „Les Lumières de Paris” címmel az esti órákban megjelenő új képes napilap fogja helyettesíteni. Az ami du Pouple du Soir 1928 őszén indult meg.

A TECHNIKA FEJLŐDÉSE.
— Mondd apus, mi volt akkor, mikor még a rádiót nem találják fel?
— Nagy csönd, édes fiam!

— ÖTVENEZER LEJ ÉRTÉKŰ ALLAMPAPÍRT TETT LE A SZEGEDI ÜGYVÉD, MIRE ARADI BORTONÉBOL SZABADONBOLCSÁTOTTÁK. Aradról jelentik: Néhány nappal ezelőtt megírtuk, hogy Ördög László dr., szegedi ügyvédet és feleségét egy vámtisztviselő az aradi ügyészség fogházába kísértette, mert a pécsi határállomáson 1500 darab házitöltésű cigarettát találtak bőröndjükben és a 47 ezer lejes bírságot nem tudták kifizetni. Az ügyvéd feleségét csüörtörtökön szabadon bocsátották, hogy pénzt szerezzen és férjét kiválthassa. Szombaton, miután a házaspár aradi rokonsága 50 ezer lej értékű allampapírt helyezett letébe, az ügyvédet is elbocsátották. Ördög dr. rövidesen hazautazik, részint azért, hogy az allampapírokat kiválthassa, részint pedig intézkedni, hogy az ügyben történt felelősséget az aradi törvényszék mielőbb letárgyalja.

TOMCSA SÁNDOR:

A szerelem vállaljai párbeszédekben A töprengő szerelem

(Fiu és Lány ülnek a díványon.)
LÁNY: Szeretsz?
FIU: Drága kicsi angyalom, az amit én irántad érzek, már nem is szerelem, hanem az örületnek egy magasztos foka... putyikaputyikaputyika...

LÁNY: És mindig fogsz szeretni?
FIU: Édes életem, az nem is szó, hogy mindig! Ameddig én téged szeretni foglak, annak a „mindig” csak egy pirinkó hányada... ptyikeptyikeptyike...

LÁNY: Aladár?
FIU: Parancsolj szívem.
LÁNY: Aladár, mit szólnál te hozzá, ha egyszer jönnél hozzánk és már az utcában balsejtelmek kizoznának és...

FIU: Oh kicsi putyikapu...
LÁNY: Várj csak. Mondom, már az utcában éreznél valami nyomasztót és mikor beérnél hozzánk, mindenki sirna és szótlánul bevezetnének a nagyszobába és én ott feküdnék a ravatalon és körülöttem virágerdő és...

FIU: Ugyan csillagocskám, egyetlen kicsi putyika...
LÁNY: Aladár, hát hadd, hogy mondjam!

FIU: Na mondd édes, nekem mindegy, csak halljam a hangodat.

LÁNY: Szóval feküdnék a fehér grenadin ruhában, csak feküdnék és nem kelnek fel többet és neked nem lenne putyikád. Mit csinálnál Aladár?

FIU: Hogy, hogy mit csinálnék?

Tévedésből agyonlőtte a gyakorlatozó repülőgép

London, augusztus 20

A kenti partvidék közelében az angol repülőflotta gyakorlatozása közben megdöbbentő szerencsétlenség történt. Két fiatal nővér, a 22 éves Miss Jane Chesteron és a 23 éves Joan Chesteron fürdőruhában kicsónakáztak a tengerre s elővigyázatlanul beveztek a harcászati gyakorlatok veszélyes zónájába, amelynek a határát bóják és piros zászlócskák jelezték.

Hirtelen a felhők közül előbukkant egy hadirepülő. A következő pillanatban

dobpergészerűen megszólalt a repülőgép puskája és a golyózápor a csónak körül csapdosta a vizet.

A pilóta végzetes tévedésbe esett. Azt hitte, hogy a harcászati gyakorlatok számára kijelölt zónában uszó csónak egyike azoknak a mozgó céltábláknak, amelyeket ezen a területen helyeztek el.

A part mentén fürdőzők körében a harcászati zónában lejártsódott tragédia óriási megdöbbenést keltett. Azonnal telefonáltak a hadi repülőflotta parancs-

nokságának, amely ezután rádiogrammal a tüzelést megszüntette. De már késő volt: az egyik leány, Jane holtan feküdt a csónakban. Nővéreinek, Joannek csodálatosképpen semmi baja sem történt.

— AGYONVERTE AZ ERDŐÖRT A RÖZSÉSZEDŐ FALUSI. Nagyváradról jelentik: Még februárban történt, hogy Tóth Lajos és Hóver Mária nevű vadházastársa, boggyoszlói lakosok, rőzsét szedtek Stubenberg gróf Boggyoszló határában elterülő erdejében. Amikor a galyakat összeszedték, előjött az erdőőr és miután felszólította őket, hogy tegyék le a rőzsét, mindkettőjüket ütlelni kezdte. Tóth akkor karót ragadott és az erdőőrt agyonütötte. Kihallgatása alkalmával azt vallotta, hogy az erdőőr fejével rontott rájuk és ő csak önvédelemből használt karót. A törvényszék szombaton foglalkozott az ügygel és Tóthot 3 évi fegyházbüntetéssel sújtotta. Az elítélt felebbezett.

— Mi történt a bukaresti adóhivatalnál? Bukarestből jelentik: Ismeretes, hogy néhány hónappal ezelőtt a bukaresti első kerületi adóhivatalnál csalások nyomára jöttek. A vizsgálat most befejeződött azzal a megállapítással, hogy az állam kára felül van a kétmillió lejen.

— PÉNZHAMISÍTÁS NAGYBAN. Kolozsvárról jelentik: A kolozsmegyei Havasrogoz községben a csendőrség feljelentés alapján letartóztatta Muresan János gazdálkodót, akinek a lakásán hamispénzverő berendezést találtak. Muresan egészen nagyban berendezkedett a hamis százezesek gyártására, mert öt pénzverőgépet állított munkába. A havasrogozi hamispénzgyáros egyik „üzletfele” jelentette fel a csendőrségen bosszúból. A feljelentő tudniillik 6 ezer lej értékű hamis százekest kapott értékesítés végett, de a pénzzel többszöri felszólítás után sem számolt. A kocsmában találkozott Muresannal, aki újból felszólította, hogy számoljon el a 6 ezer lejjel. Az üzletfele erre bosszúból a csendőrségre szaladt és megtette a feljelentést.

— TÖRVÉNY, ERKÖLCS, ANYASÁG. Tóti Béla új könyve érdekes folytatása és továbbfejlesztése eddigi munkásságának, a születés-szabályozás és a mozgalom elleni reakció társadalmi hátterét tárja fel. A társadalom hipokrizisének meglepő leleplezése ez a könyv, a hangzatos jelszavak mögött meglapuló önző és embertelen érdekek pellengérré állítása. Többből beszél, mint magáról a születés-szabályozásról. E mozgalomnak az európai államokban való állását ismerteti, egyben ezeknek az államoknak a viszonyát mutatja meg a demokratikus, igazán szociális állásfoglaláshoz. Merész könyv, merész, ahogy a demokratikus szellemű nyugati államok és a mai Németország közti lelki különbséget kifejti, a hogy a társadalmi elfogultságok és korlátozottságok alatt meglátja a mélyebb okokat. A tiszta gondolkodású és szabadabb érzésű olvasó érdeklődéssel és hálával fogadja majd ezt a kitünő könyvet. Ára fűzve 45 lej.

LÁNY: És ha haza mennél, mit csinálnál?

FIU: Nem mennék haza.

LÁNY: És ha nem mennél haza, mit csinálnál?

FIU: Bejönnék ide a szobába.

LÁNY: És itt mit csinálnál?

FIU: Leakasztanám azt a tükröt... ne szólj közbe édes... és helyébe felakasztanám magamat... ne szólj közbe édes... és akkor már nem csinálnék semmit, csak lógnék!

LÁNY: Milyen ideges vagy!

FIU: Ezen én is csodálkozom.

(Csend.)

LÁNY: Szeretsz?

FIU: Drága kicsi angyalom, az, amit én irántad érzek, már nem is szerelem, hanem az örületnek egy magasztos foka... putyikaputyikaputyika...

LÁNY: És mindig fogsz szeretni?

FIU: Édes életem, az nem is szó, hogy mindig! Ameddig én téged szeretni foglak, annak a „mindig” csak egy pirinkó hányada... ptyikeptyikeptyike...

LÁNY: Aladár?

FIU: Parancsolj szívem.

LÁNY: Aladár, mit szólnál te hozzá, ha egyszer jönnél hozzánk és már az utcában balsejtelmek kizoznának és...

FIU: Oh, kicsi putyikapu...

LÁNY: Várj csak. Mondom, már az utcában éreznél valami nyomasztót és mikor beérnél hozzánk, mindenki kacagna és szótlánul bevezetnének a nagyszobába és én ott állnék a szoba közepén, fehér selemenyasszonyi ruhában és...

FIU: Drága gyöngyvirágom... ha szabad... csak egy pillanatra. (Odamegy a tükrökhöz, leveszi és helyébe szólnélkül felakassza magát.)

Sport

Lesz-e változás a Nemzeti Bajnokság beosztásában

Bukarest, augusztus 20.

A Nemzeti Bajnokság csoportbeosztásával elégedetlenkedők, valamint a Dragos Voda és TMTE-nek a bajnokságban való szereplését ellen agítálóknak sikerült elérniük, hogy a Futballszövetség hivatalosan is foglalkozni fog a két kérdéssel.

Augusztus 26-án Bukarestben a két pont tisztázása érdekében szövetségi választmányi ülés lesz.

Románia és a világbajnokság

Svájc ellenállásán hiúsult meg a megegyezés

Budapest, augusztus 20.

A Budapesten megtartott értekezleten Románia-Svájc és a délszláv államok képviselői a selejtező mérkőzések tekintetében nem tudtak megegyezni és az egész ügy végleges döntés miatt átkerült a FIFA-hoz.

Románia 2-2 mérkőzést ajánlott. Ez a

propozíció igazságos és sportszerű. Svájci programja túlsúlyosságára való hivatkozással ezt nem tudta elfogadni. Most a futballvilágszövetség fog a kérdésben dönteni.

Tilea államtitkár eloglalta a labdarúgószövetség elnöki székét

Bukarest, augusztus 20.

Unnepélyes keretek között iktatták be tegnap este Tilea miniszterelnökségi államtitkár, a közgyűlés által megválasztott új elnököt, a Labdarúgó szövetség elnöki székébe.

Rövid sporthirek

Makabi (Bukarest)—Makabi (Palesztina) 1:1 (0:0).

A két testvércsapat szép mérkőzés keretében eldöntetlenül játszott. Gólrúgók: Loebelsohn és Nehemia. Bíró: Xifando.

*

Az Universitatea turája során újabb szép győzelmet ért el. Felsőausztia bajnokát, a Hötting-et győzte le döntetlen félidő után 7:2 arányban.

*

A luxemburgi körmérkőzést a nagyváradi NAC nyerte. A döntőben a bécsi Hakoah-t 2:0 arányban győzte le. Erős, rámenős játék folyt. Juhász NAC és egy bécsi játékos megsérültek.

Szerkesztői üzenetek

Magánlevélben nem cálaszolunk. Kéziratokat nem örvünk meg. Eredeti okmányokat ne tessék beküldeni, mert azokért felelősséget nem vállalunk.

Ének mirőlünk. A világ szülöttje éneket. Nagyon erős mindakettő; nem közöljük. Az utóbbit különösen sajnáljuk. Tessék az utolsó négy-öt strófáján enyhíteni és ebben az esetben örömmel helyet adunk ennek a versének. A harmadik beküldött versnek sorát ejtjük. — Nagy, halálos őszi csók. Tehetséges verselő, de nem ad semmi újat és különösen semmi művészt. A vad érzések szerelmi verseiben ötletnek, eredetiségnek és egyéniségnek kellene lenni.

Emlék. A gép. Carpe diem. Intelligens és emelkedett szellemű írások, de a meglatásban sok a naivitás. A verselés jó és egyéni, de a szempont primitív és — ez a baja — a kifejezőerőben nincs sehol mélység, félre ne értessünk: ez a a hány megjegyzés, nem visszautasítás, hanem — kritika. — K. Aladár. Nem közölhető.

* IPAROSOK SZAMARA felbecsülhetetlen értékűek ezek a könyvek: Littván Sándor: Ipari számtan és kalkuláció 109 lej, Róth Jakab: Iparosok könyvvezetése 47 lej. Kaphatók vagy postán megrendelhetők a Brassói Lapok könyvosztályától

APROHIRDETÉSEK

Egy szó 4 lej, vastag betűkből 8 lej. Legkisebb hirdetés 10 szó. Alakítókeresőknek, vagy ugyanazon szövegű hirdetés négyszeri feladásánál 25% engedmény. A hirdetési díjak előre fizetendők. Támpéldányt nem adunk

Vételezés

Sodronyágybetét vaskeretben 580, fakeretben 360 lej. Pásztori et Hettmann sodronyárugár, Brassó, Kapu-utca 8. és Hátulsó-utca 76. 12492

100.000—150.000 lej adnék egészséges vállalkozáshoz, üzlethez. Ajánlatok „Pénz” jellegére a brassói kiadóhivatalba. 12507

Adómentes ház, három egy-egy szobás, konyhás, kamarás lakásokkal, elkülönített üveges verandákkal, szép udvar és kerttel, eladó. Cim 12350. szám alatt a kiadóban.

Lakás

Brassó, Str. Iuliu Maniu 36. szám alatt több modern 2 szobás és garzonlakások, üzlethelyiség október 1-re kiadók. Felvilágosítást ad: Sager Bankház, Str. Voevodul Mihai 3. 12489

Restaurant, üzlethelyiség, mézsárszék, lakás, pincék, istálló, hűtőszekrény, vízvezeték, repülőgéppel szemben kiadó. Érkezni naponta 11—14 óra között. 12486

Két szoba, konyha, mellékhelyiségekkel azonnal kiadó. Brassó, Kut-utca 96. 12510

Állást nyer

SZOBALÁNY, csinos, fiatal, felvétetik. Cim 12511. szám alatt a brassói kiadóban.

Levelezés

Petrőleumvidéken élő 29 éves tisztviselő intelligens, jó megjelenésű, alkalom hiján ezután keresi hozzáillő magas, abszolút jóalakú, független brassói urileány, vagy elvált ismerettségét. Szíves válaszokat a kiadóhivatal „Rejtett kincs” jelleg alatt továbbít. 12511

Vegyes

Nagyothallás és fülzúgás ellen kérjenek prospektus. Németi Mórtól, Oradea, Vám ház-utca 53. 12481

Német családnál teljes ellátásra iskolás gyermekek felvételnek. Nagy kert, zongorahasználat. Weiss orgonista, Brassó, Kő-utca 5. 12459

FIGYELMEZTETÉS! Modern borbélyüzlet, borotválás 8 lej, hajvágás 15 lej. Müller. Brassó, Lópiac 4. 12506

Perfekt női és speciális gyermekruha szabó, külföldről hazatérve, Erdély nagyobb városában kevés tőkével, jó társaságban urinőt keres társnak. Szaktudással bírók előnyben. Címeket „Perfekt” jellegre a kiadóhivatal továbbít.

Könyvek

BJRI NENI szakácskönyve egyetlen háztartásban sem nélkülözhető. Ara köteve 100 LEJ. Megrendelhető a Brassói Lapok Könyvosztályától.

A HAZUKRASZAI KEZI KÖNYVE. Krékne kitűnő munkája alapján a leggyorsabb és a legkülönlegesebb tézistákat mindenki házáig közzéteheti. A legjobb cukrászok otthon negyedannyi költséggel Ára félvászon kötésben 40 lej

ADY összes versei, olcsó propaganda kiadásban, 572 oldal, 1044 vers, egész vászonkötésben, ára csak 300 lej. Kapható a Brassói Lapok könyvosztályában, Brassó, Kapu-utca 56—58., (az udvarban).

Az

Athenaeum 60 lejes új regényei

egész vászonkötésben

1. Ursula Parrott: Exfeleség.
2. Móricz Zsigmond: Forr a bor
3. Francz Werfel: A Nápolyi testvérek.
4. Bródy Lili: A Manczi.
5. Vicki Baum: Helén dr. kisasszony.
6. Sztinyai Zoltán: Nincs feltámadás
7. Földi Mihály: Isten országa felé.
8. Andre Maurois: Asszonyok utja.
9. Frank Arnau: Halálra ítélem.
10. Szomorú Dezső: Gyuri.
11. Zilahy Lajos: A lélek kialszik.
12. Sigríd Undset: Pogány szerelem.
13. Ursula Parrott: Szabad a csók.
14. Móricz Zsigmond: Rokonok.
15. Vicki Baum: Baleset.
16. Bródy Lili: A felesége tartja el.
17. Martin Maurice: Szerelmek örök titok.
18. Földi Mihály: A meztelen ember.
19. Jackes Dirál: A préda.
20. Erdős Renée: Hajnali hegedűszó.

21. Mazo de la Roche, Jalma Lakói

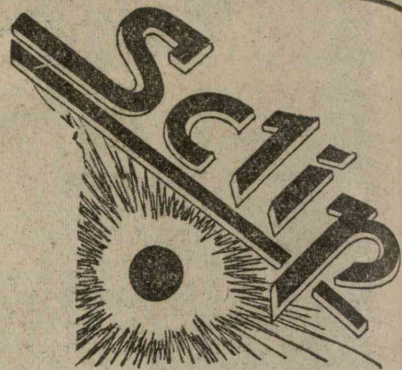
Kapható a

Brassói Lapok Könyvosztályában

BRASSÓBAN
Kapu-utca 56—58., az udvarban.

BUKARESTBEN
Str. Sf. Mina 9. sz.

Kiadó, lap- és nyomdatulajdonos: Lap- és Könyvkiadó R-t. Brassó—Brassó.

Legideálisabb porhátartási eszközök takarására, fényesítésére.

3/4 kg-ot tartalmazó 25 Lei

Romániai vezérképviselő:
București, Strada Mihai Vodă 59,
Kerületi képviselők kerestetnek.

A CUKORBETEG

KOSZTJA Irtá: DR. HORVAY LAJOS

Ára 78 le
Kapható a BRASSÓILAPOK Könyvosztályában

A jövő ágybetéte

A szőrmázott „ELASTIC”, épen úgy egész életén keresztül szolgálja Önt, mint bármilyen kárpitosmunka, ami az én szakavatott kezem alól kerül ki Binder A. károlos és díszítő, Brassó, Kapu-utca 55.

Francia Leányliceum TARGU-MUREȘ

— Nyilvánossági jeggyel —

Bénnlakás — Félbénnlakás. — Kinnlakás
Lová béképő tanolyamok. Fejőtteknek tanolyam A növendékek a városi Zenekonzervatóriumba járhatnak — Festményi felvétel, ötcnyire az erdtől. Csádiás élet. Jó nevelés — Beiratások szeptember 1-ig. Minden felvilágosítást az Igazgatóság készséggel nyújt

Bőriparosok! Támogassátok a saját vállalatotokat. Mindennemű bőr és talp a legolcsóbb

BORIPAROS MESTEREK ARUCSARNOKA R-T-nál, Brassó, Rózsater 2 szám alatt

SZABÓ MÁRTON

BRASSÓ, HOSSZU-UTCA 74

Első brassói specialisan berendezett autógépezem — Állandóan raktáron kész rugók, 16-66 mellékletlapok bármilyen típusú autókhoz. — Javítások gyorsan készülnek. Milyen leszállított árat!

Hallotta már az amerikai rádiótechnika legújabb csodáját?

„Belmont” super 4+1 váltó- és egyenáramra
„Belmont” super 5+1 váltóáramra, mely a csikagó kiállításán oly nagy feltűnést keltett?

Képviselet

„NOVY” BRASSO,
Rózsater 19.

Hölgyek! Fodrász Kartársaim

Ha arcfesték, úgy KIVA vagy HENNÉ L'ORIENTOL legyen, mert 21 és 27 színben van kitűnő, olcsó, nagy adagolású. minden női fodrásznál megkaphatja. Parisból, a kozmetika szülőhazájából származik J. Mas-tól

A HENNÉ L'ORIENTOL

poralakban kerül forgalomba, a Kiva folyékony állapotban és az örökhatárolásánál is használható!

Brassó kerületi Iernak: Molnár A. Brassó, Weiss Mihály-u. 21.
Románia egyetlen gőzörökhatároló gépevel felszerelt nőifodrász terme.